

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

REGLEMENTĂRI ÎN DOMENIUL SPAȚIULUI EXTRAATMOSFERIC

studiu documentar

februarie 2023

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă.

Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2021>

Documentare și sinteză: Dan Alexandreanu
Consilier Parlamentar - Direcția studii și documentare legislativă
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350/1349, camera 5070
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

ABSTRACT	3
ELEMENTE IMPORTANTE DIN DOMENIUL DREPTULUI SPAȚIULUI COSMIC	4
UNIUNEA EUROPEANĂ – ASPECTE COMPARATIVE.....	11
BELGIA.....	13
FRANȚA.....	15
GERMANIA.....	20
ȚĂRILE DE JOS	21
SPANIA.....	22
LUXEMBURG	23
REGIMUL DE REGLEMENTARE ÎN ALTE STATE	25
JAPONIA.....	25
COREEA DE SUD	29
CANADA.....	33
CHINA.....	35
SUA	38
NORVEGIA.....	45
AFRICA DE SUD	48
AUSTRALIA.....	49
INDIA	52
RUSIA.....	55
BIBLIOGRAFIE / WEBOGRAFIE	58

ABSTRACT

Dreptul internațional al spațiului cosmic se bazează pe câteva principii-cheie:

- *libertatea de explorare și utilizare*: spațiul cosmic și corpurile cerești sunt disponibile pentru explorare și utilizare de către toate statele lumii într-o manieră pașnică și niciun stat nu poate pretinde suveranitatea asupra lor;

- *scopuri pașnice*: toate activitățile din spațiul cosmic trebuie să fie desfășurate în scopuri exclusiv pașnice și orice amenințare sau utilizare a forței este interzisă;

- *responsabilitatea statelor*: statele lumii sunt responsabile pentru activitățile resortisanților lor și ale altor entități aflate sub jurisdicția lor, în spațiul cosmic;

- *cooperare și asistență reciprocă*: statele trebuie să coopereze în activitățile desfășurate în spațiul cosmic și să-și acorde asistență reciprocă, în special în caz de urgență sau accident;

- *prevenirea interferențelor dăunătoare*: statele trebuie să ia măsuri pentru a preveni interferențele dăunătoare cu activitățile altor state din spațiul cosmic;

- *prevenirea daunelor*: statele lumii trebuie să ia toate măsurile necesare de precauție pentru a preveni producerea de daune altor state, precum și proprietăților acestora, inclusiv nave spațiale și sateliți, în spațiul cosmic;

- *răspunderea pentru daune*: statele sunt răspunzătoare pentru daunele cauzate de obiectele lor spațiale altor state sau proprietăților lor, inclusiv nave spațiale și sateliți.

Aceste principii formează fundamentul dreptului internațional al spațiului și oferă un cadru pentru explorarea și utilizarea pașnică și responsabilă a spațiului cosmic.

ELEMENTE IMPORTANTE DIN DOMENIUL DREPTULUI SPAȚIULUI COSMIC¹

A. Codul de conduită pentru activitățile din spațiul cosmic, cunoscut și sub numele de Codul de conduită de la Haga, este un acord internațional neobligatoriu care stabilește orientări privind utilizarea responsabilă a spațiului cosmic de către statele membre. A fost adoptată în anul 2013 la *Conferința pentru dezarmare* și a fost semnat de peste 130 de țări².

Codul de conduită de la Haga subliniază mai multe principii pentru explorarea și utilizarea pașnică a spațiului cosmic, inclusiv interzicerea interferențelor dăunătoare cu utilizarea pașnică a spațiului cosmic de către alte state, obligația de a evita crearea de deșeuri dăunătoare și promovarea transparenței și a încrederii. Codul de conduită prevede, de asemenea, soluționarea pașnică a disputelor și cooperarea între state în ceea ce privește explorarea și cercetarea spațiului.

Codul este un instrument valoros pentru promovarea unui comportament responsabil în spațiul cosmic și pentru a ajuta la prevenirea conflictelor și neînțelegerilor între țări. Totuși, întrucât este un acord neobligatoriu, nu are forța juridică a unui tratat și prevederile acestuia nu pot fi puse în aplicare în mod obligatoriu. Cu toate acestea, servește drept ghid de referință pentru state în relațiile lor cu activitățile din spațiul cosmic.

B. Regimul juridic privind traficul spațial și urmărirea obiectelor de pe orbita Pământului este guvernat de mai multe tratate și acorduri internaționale. Cel mai important dintre acestea este **Tratatul privind principiile care guvernează activitățile statelor în explorarea și utilizarea spațiului cosmic, inclusiv a Lunii și a altor corpuri cerești** (Tratatul privind spațiul cosmic), care a fost adoptat de Națiunile Unite în 1967 și a fost ratificat de peste 100 de țări³.

Tratatul privind spațiul cosmic stabilește cadrul legal de bază pentru explorarea și utilizarea spațiului cosmic, inclusiv principiile libertății de explorare și utilizare, ne-aproprierea corpurilor cerești și utilizarea pașnică a spațiului cosmic. De asemenea, se interzice punerea pe orbită a armelor de distrugere în masă și staționarea unor astfel de arme pe corpurile cerești.

Principiile de bază pentru utilizarea spațiului cosmic, cuprinse în Tratat⁴ sunt următoarele:

- spațiul este declarat patrimoniu universal, explorarea și utilizarea acestuia trebuind a fi întreprinse în scopuri economice și științifice, în beneficiul și interesul tuturor statelor;

¹ Dreptul internațional cosmic este o ramură a dreptului internațional public care poate fi definit ca fiind un sistem de principii și norme juridice, care determină statutul juridic și regimul explorării și exploatării spațiului extraatmosferic, al Lunii și altor corpuri cerești și al obiectelor cosmice aflate în limitele sale, al persoanelor fizice și care determină, totodată, bazele cooperării statelor și altor utilizatori ai acestui spațiu, reglementând inclusiv răspunderea lor, apărută în legătură cu realizarea raporturilor juridice în cadrul acestei activități.

² https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/space_code_conduct_draft_vers_31-march-2014_en.pdf

³ <https://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/treaties/introouterspacetreaty.html>

⁴ https://www.jaxa.jp/library/space_law/chapter_1/1-2-2-5_e.html

- activitățile spațiale trebuie dezvoltate în interesul menținerii păcii și securității internaționale și pentru promovarea cooperării și înțelegerii internaționale;
- se interzice în mod explicit plasarea de arme nucleare sau orice alt fel de arme de distrugere în masă în spațiu, precum și testarea de astfel de arme în spațiu;
- se limitează utilizarea spațiului în sensul neinterferenței activităților spațiale ale unui stat cu cele ale altui stat;
- spațiul cosmic nu este supus însușirii naționale prin revendicare de suveranitate, utilizare sau ocupare și este disponibil pentru explorare și utilizare de către toate statele în scopuri pașnice.

Trei prevederi ale Tratatului necesită atenție. În primul rând, art. VI din Tratatul privind spațiul cosmic prevede că statele părți la tratat poartă responsabilitatea internațională pentru activitățile naționale în spațiul extraatmosferic, inclusiv Luna și celelalte corpuri cerești, fie că aceste activități sunt întreprinse de organisme guvernamentale, fie că sunt întreprinse de entități neguvernamentale. De asemenea, statele trebuie să vegheze dacă activitățile naționale se desfășoară în conformitate cu prevederile tratatului. Activitățile entităților neguvernamentale în spațiul extraatmosferic, inclusiv Luna și celelalte corpuri cerești, trebuie să fie autorizate și supravegheate în mod continuu de respectivul stat parte la tratat. Atunci când organizațiile internaționale desfășoară activități în spațiul extraatmosferic, răspunderea pentru respectarea prevederilor tratatului incumbă organizației internaționale și statelor părți la tratat, care fac parte din acea organizație.

În al doilea rând, art. VII din Tratatul privind spațiul cosmic prevede că fiecare stat parte la tratat care lansează sau asigură lansarea unui obiect în spațiul extraatmosferic, inclusiv Luna și celelalte corpuri cerești, și fiecare stat parte de pe al cărui teritoriu sau instalații se lansează un obiect, poartă răspunderea internațională pentru daunele cauzate de obiect sau de elementele sale componente, pe Pământ, în atmosferă sau în spațiul extraatmosferic, unui alt stat parte la tratat sau persoanelor fizice sau juridice ale acestuia.

În al treilea rând, art. VIII prevede faptul că statul parte la tratat în al cărui registru este înscris un obiect lansat în spațiul extraatmosferic va păstra jurisdicția și controlul asupra unui asemenea obiect și asupra personalului lui cât timp este în spațiul extraatmosferic sau pe un corp ceresc. Drepturile de proprietate asupra obiectelor lansate în spațiul extraatmosferic, inclusiv obiectele plasate sau construite pe un corp ceresc, precum și asupra părților lor componente, rămân neatinse atât timp cât aceste obiecte sau elemente se află în spațiul extraatmosferic sau pe un corp ceresc, până când revin pe Pământ. Astfel de obiecte sau părți componente găsite în afara frontierelor statului parte la tratat în al cărui registru sunt înscrise trebuie să fie înapoiate acestui stat parte la tratat, care va trebui să furnizeze la cerere date de identificare înainte de înapoiere.

Prevederile Tratatului privind spațiul cosmic privind răspunderea lansării, starea și înregistrarea obiectelor spațiale sunt detaliate în Convenția privind răspunderea internațională pentru daunele cauzate de obiectele din spațiu⁵ și Convenția privind înregistrarea obiectelor lansate în spațiul cosmic⁶.

Prima Convenție menționează în preambulul său necesitatea de a se elabora reguli și proceduri internaționale eficace cu privire la răspunderea pentru daune cauzate de obiecte spațiale și de a se asigura, în special, plata cu promptitudine a unei despăgubiri totale și echitabile victimelor acestor daune.

Un *stat de lansare* poartă răspunderea absolută pentru plata despăgubirilor pentru daunele cauzate de obiectul spațial la suprafața Pământului sau aeronavelor în zbor.

În caz de producere de daune, în altă parte decât la suprafața Pământului, unui obiect spațial al unui stat sau unor persoane ori bunuri aflate la bordul unui asemenea obiect spațial, de către un obiect spațial al unui stat de lansare, acest din urmă stat nu este răspunzător decât dacă daunele se datorează greșelii sale sau greșelii persoanelor pentru care el răspunde.

În caz de daune cauzate, în altă parte decât la suprafața Pământului, unui obiect spațial al unui stat sau unor persoane ori bunuri aflate la bordul unui asemenea obiect spațial, de către un obiect spațial al unui alt stat de lansare și în caz de daune cauzate prin acest fapt unui stat terț sau unor persoane fizice sau juridice aflate sub jurisdicția sa, cele două state de lansare răspund solidar față de statul terț, în limitele următoare:

- a) dacă daunele au fost cauzate unui stat terț la suprafața Pământului sau unei aeronave în zbor, răspunderea lor față de statul terț este absolută;
- b) dacă daunele au fost cauzate unui obiect spațial al unui stat terț sau unor persoane ori bunuri aflate la bordul unui asemenea obiect spațial, în altă parte decât la suprafața Pământului, răspunderea lor față de statul terț este bazată pe vina unuia din ele sau pe vina persoanelor pentru care fiecare dintre ele răspunde.

În toate cazurile de răspundere solidară, sarcina reparației pentru daune este împărțită între cele două state de lansare potrivit gradului lor de vinovăție. Dacă este imposibil de determinat gradul de vinovăție al fiecăruia din aceste state, sarcina reparației este împărțită în mod egal între aceste două state. Aceasta reparație nu poate să afecteze dreptul statului terț de a pretinde, de la oricare din cele două state de lansare care răspund solidar, întreaga reparație datorată, conform prevederilor convenției.

Când două sau mai multe state procedează în comun la lansarea unui obiect spațial, ele răspund solidar pentru orice dăună care ar putea să rezulte din aceasta activitate. Un stat de lansare care a reparat daunele are un drept de recurs împotriva celorlalți participanți la lansarea în comun. Participanții la lansarea în comun pot să încheie acorduri cu privire la împărțirea dintre ei a sarcinii financiare pentru care răspund în mod solidar. Aceste acorduri nu afectează dreptul oricărui stat căruia i s-a cauzat o dăună de a pretinde de la oricare stat de lansare sau de la toate statele

⁵ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/30815>

⁶ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17175-2008-INIT/ro/pdf>

de lansare care răspund solidar întreaga reparație datorată. Un stat al cărui teritoriu sau ale cărui instalații sunt folosite la lansarea unui obiect spațial este considerat participant la o lansare comună.

C. Un alt tratat important este **Convenția privind înregistrarea obiectelor lansate în spațiul cosmic**⁷, care impune statelor să înregistreze obiectele lansate în spațiul cosmic la Organizația Națiunilor Unite. Acest tratat ajută la asigurarea transparenței și la prevenirea coliziunilor și a altor incidente periculoase pe orbită.

În plus, diferite organizații naționale și internaționale sunt responsabile pentru monitorizarea și urmărirea obiectelor pe orbită. Printre acestea se regăsesc Centrul Comun de Operații Spațiale al Comandamentului Strategic al Statelor Unite, Biroul pentru Deșeuri Spațiale al Agenției Spațiale Europene și Comitetul de Coordonare a Deșeurilor Spațiale Inter-Agenții. Aceste structuri folosesc sisteme radar performante, precum și alte mijloace pentru a urmări/monitoriza obiectele de pe orbitele Pământului și pentru a ajuta la prevenirea coliziunilor și a altor incidente periculoase.

Convenția privind înregistrarea obiectelor lansate în spațiul cosmic prevede că statele semnatare se angajează să respecte următoarele principii:

- libertatea de acces la spațiul cosmic, la explorarea și utilizarea acestuia, precum și folosirea obiectelor spațiale în scopuri pașnice fără interferențe, cu respectarea deplină a securității, a siguranței și a integrității obiectelor spațiale aflate pe orbită;
- dreptul natural la legitima apărare, individuală sau colectivă, în conformitate cu Carta Organizației Națiunilor Unite;
- responsabilitatea statelor de a lua toate măsurile corespunzătoare și de a coopera cu bună credință pentru prevenirea interferențelor dăunătoare în activitățile din spațiul cosmic;
- responsabilitatea statelor, în desfășurarea de activități științifice, comerciale și militare, de a promova explorarea și folosirea pașnică a spațiului cosmic și de a lua toate măsurile adecvate în scopul prevenirii transformării spațiului cosmic într-o zonă de conflict.

Potrivit dispozițiilor art. II din Convenție, fiecare obiect lansat pe orbită în jurul Pământului sau dincolo de acestea va fi înregistrat de statul care a efectuat lansarea într-un registru corespunzător, care va fi ținut de statul respectiv în forma și condițiile stabilite conform normelor interne. S-a evidențiat astfel, necesitatea stabilirii unor procedee oarecum unitare de înregistrare a obiectelor cosmice.

În acest sens, *Subcomitetul pentru știință și tehnică* al ONU pentru spațiul cosmic a recomandat ca elementele de înregistrare pentru identificarea obiectelor cosmice să fie următoarele:

- indicativele de recunoaștere înscrise pe plăcuțele speciale atașate;

⁷ <https://www.old.research.gov.ro/uploads/sistemul-de-cercetare/legislatie-organizare-si-functionare/proiecte-de-acte-normative/2021/conventia.pdf>

- date despre construcția și materialele obiectului și părților sale componente;
- date referitoare la frecvența emisiilor radio de la bordul obiectului spațial;
- date privind orbita inițială și modificările ce vor surveni în parametrii acesteia.

Datele despre obiectul cosmic vor fi, potrivit art. III din Convenție, înaintate secretarului general ONU spre a fi trecute într-un registru la care au acces total și liber toate statele. După cum se menționează în art. IV din același document, datele vor fi comunicate în termenul cel mai scurt posibil și se vor referi la denumirea statului care a efectuat lansarea, indicatorul internațional ori numărul de înregistrare, locul sau teritoriul unde a fost efectuată lansarea, data lansării, destinația, scopul lansării, date despre orbita obiectului cosmic.

Statele vor aduce la cunoștința secretarului general al ONU datele despre obiectele cosmice pe care le-au lansat și care nu se mai află pe orbita circumterestră. Totodată, statele de înregistrare au posibilitatea să ofere și alte informații suplimentare, dacă doresc, despre obiectele lansate, informații ce vor fi comunicate, de asemenea, secretarului general al ONU.

D. Linia Kármán este o graniță recunoscută la nivel internațional, care este utilizată pentru a face distincția între atmosfera Pământului și spațiul cosmic. Linia **Kármán** este definită ca altitudinea de 100 de kilometri (62 mile) deasupra nivelului mării Pământului, fiind numită astfel după inginerul și fizicianul [Theodore von Kármán](#).

Cu toate acestea, definirea exactă a locului unde începe spațiul este destul de dificilă pentru că atmosfera Pământului nu se termină brusc, ci devine din ce în ce mai subțire la altitudini mari, ceea ce înseamnă că nu există o limită superioară clară.

În Statele Unite, linia **Kármán** nu este recunoscută oficial ca graniță legală. Cu toate acestea, este utilizată pe scară largă de comunitatea științifică ca punct de referință pentru studiul spațiului și al tehnologiei spațiale. Tratatul privind spațiul cosmic, la care Statele Unite sunt semnatare, definește spațiul cosmic ca începând de la limita atmosferei Pământului, fără a specifica o altitudine specifică.

Legea internațională prevede că spațiul cosmic va fi liber pentru explorare și utilizare de către toți, conform *National Environmental Satellite Data and Information Service* (NOAA).

Pentru NASA și armata SUA, de exemplu, spațiul începe la o altitudine de 50 de mile (aproximativ 80 de kilometri). Pentru comunitatea internațională, inclusiv pentru *Fédération Aéronautique Internationale* (FAI), spațiul începe la altitudinea de 62 mile (100 km), la linia Kármán.

E. Zonele gri se regăsesc într-o incertitudine juridică la nivel internațional, fapt care este numit de unii autori⁸ drept "dilema investitorului" - o zonă gri juridică și

⁸ <https://opiniojuris.org/2022/11/08/can-national-laws-on-space-resources-serve-as-evidence-of-customary-international-law/>

politică, care creează un risc juridic pentru potențialii investitori, deoarece activitățile de extracție în care investesc s-ar putea demonstra a fi ilegale, conform prevederilor dreptului internațional. Deși tratatele ce vizează spațiul cosmic par complete, realitatea este că întreprinderile spațiale și progresele tehnologice și tehnice conexe sunt urmărite în mod direct de entități private, având nevoie de scheme de finanțare diversificate, inclusiv de un capital de risc. Astfel, actorii privați sunt indispensabili pentru promovarea activităților spațiale, iar politicile orientate spre crearea de condiții favorabile pentru actorii privați sunt comune tuturor țărilor.

Acesta este considerat punctul central al unei interacțiuni ciclice între legislația internațională și cea națională. Pe fondul solicitărilor de a crea un mediu de securitate juridică pentru a atrage investiții și pentru a asigura stabilitatea reglementărilor create, mai multe state au adoptat legi care promiteau un cadru legal național privind resursele spațiale, în ciuda incertitudinilor care se regăsesc în dreptul internațional. ***Până în anul 2019, doar SUA, Luxemburg, Emiratele Arabe Unite și Japonia au adoptat legi privind resursele extrase din obiectele cerești.*** Acesta din urmă a acordat recent prima licență comercială *iSpace*, unei companii importante, pentru explorarea și dezvoltarea resurselor spațiale, în conformitate cu noua legislație națională.

Aceste procese legislative nu sunt lipsite de controverse. Țări precum Belgia și-au exprimat scepticismul față de legislația internă fără un consens multilateral. Națiunile care desfășoară activități în spațiu, cum ar fi Rusia, au avut rezerve cu privire la afirmațiile unilaterale vizând modul în care trebuie gestionate regulile dreptului internațional. Pe de altă parte, experții consideră că SUA a inversat acest proces, ducând cadrul național la nivel internațional pentru a obține mai mult sprijin, încercând unilateral să-și îmbunătățească prevederile legislative și încurajând alte state să adopte legi similare.

O inițiativă crucială pentru a evidenția cadrul național al SUA este reprezentată de [Acordurile Artemis](#) sau "Principiile de cooperare în explorarea civilă și utilizarea Lunii, a planetei Marte, cometelor și asteroizilor în scopuri pașnice"⁹, un set de principii care ghidează acordurile bilaterale încheiate de NASA cu unele țări. Acordurile urmăresc să stabilească un set practic de reguli care să ghideze cooperarea în explorarea spațiului între națiunile care participă la planurile NASA pentru secolul XXI. Până acum, Acordurile au fost semnate de 21 de țări, inclusiv Canada, Japonia, Luxemburg, Emiratele Arabe Unite, Italia și Marea Britanie. Rusia și China nu sunt semnatare.

În conformitate cu secț. 10, Acordurile prevăd faptul că extracția resurselor spațiale nu constituie o alocare națională în temeiul art. II din Tratatul privind spațiul cosmic. Experții subliniază faptul că includerea unei norme sau a unei obligații de drept internațional generală, dar precisă, în dreptul național pentru a o pune în aplicare este un fapt, și cu totul altceva este declararea unilaterală a unei interpretări interne a unei reguli, drept o normă de drept internațional.

⁹ <https://www.nasa.gov/specials/artemis-accords/img/Artemis-Accords-signed-13Oct2020.pdf>

F. Managementul traficului spațial nu reprezintă un concept nou. Cu toate acestea, date fiind natura și amploarea provocărilor la adresa securității, a siguranței și a durabilității activităților spațiale, managementul traficului spațial a căpătat o prioritate fără precedent în rândul actorilor spațiali și al statelor conștiente de dependența lor de resursele spațiale¹⁰. De altfel, numai statele care dispun de capacități tehnologice au programe de supraveghere și de monitorizare spațială și de cunoaștere a situației spațiale (*Space Situational Awareness (SSA)*).

Ministerul Apărării al SUA exploatează la ora actuală sistemul cel mai avansat. Rețeaua utilizată, *Space Surveillance Network (SSN)*, bazată pe radare terestre și spațiale, furnizează Statelor Unite o capacitate unică de detecție și de identificare în acest domeniu. Alte state, precum Rusia, China, Japonia, India și unele state europene (Franța, Germania) au elaborat, la rândul lor, programe de supraveghere spațială. Ținând cont de funcția lor strategică, marea majoritate a acestor programe sunt controlate militar, cu sprijinul agențiilor spațiale. În UE, Franța, Germania, Italia, Polonia, Portugalia, România și Spania au creat consorțiul EU SST pentru a evalua gratuit riscul de coliziuni pe orbită și de intrare necontrolată a deșeurilor spațiale în atmosfera terestră și pentru a detecta fragmentările din interiorul orbitei. În anul 2023, EU SST va deveni un parteneriat care va include și alte state membre, menit să furnizeze operatorilor sateliților europeni și internaționali un serviciu de evaluare a riscurilor de coliziune.

Gestionarea traficului spațial este legată de legislația spațială existentă, în primul rând de *Tratatul privind spațiul cosmic*, regimul juridic al *Uniunii Internaționale de Telecomunicații* (ITU) și *Comitetul de coordonare inter-agenții a deșeurilor spațiale* (IADC)¹¹. În prezent, nu există „reguli de drum” în spațiul cosmic. Chiar dacă o țară adoptă în mod unilateral regulile de circulație pe un ”drum”, aceasta nu poate controla traficul gestionat de alte țări. Numai reglementările internaționale de trafic pot stabili reguli eficiente de deplasare pentru obiectele spațiale.

Pe măsură ce traficul spațial se schimbă de la a fi predominant militar la a fi în mare parte civil, natura gestionării traficului spațial se schimbă la rândul său, trecând de la abordarea din perspectiva securității naționale, vizată de structurile militare, la o abordare vizând siguranța locuitorilor planetei. Creșterea explozivă a numărului de mici sateliți în următorii ani, plus creșterea cantității deșeurilor spațiale, fără nicio perspectivă imediată de îndepărtare semnificativă a resturilor/reziduurilor, va conduce la creșterea pericolelor. După anul 2036 se estimează că va fi din ce în ce mai dificil să se gestioneze traficul prin satelit, în mod adecvat, pentru a se evita coliziunile. Cel mai mare pericol de trafic va fi pe orbita joasă a Pământului (LEO) din cauza creșterii rapide a numărului de mici sateliți care orbitează în această regiune.

G. În ceea ce privește **regimul lansării maritime**, serviciile spațiale sunt vitale pentru securizarea infrastructurilor critice și pentru furnizarea de date și servicii pe Pământ, de exemplu, sateliții permit comunicația și navigația în domeniul maritim și sunt indispensabili pentru ca statele să își îndeplinească obligațiile de siguranță în temeiul legii maritime internaționale.

¹⁰ https://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/2022_39

¹¹ <https://scholar.smu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4087&context=jalc>

Cererea globală tot mai mare de acces la spațiu poate fi parțial satisfăcută prin porturile spațiale, respectiv nave sau platforme situate pe mare, de pe care sateliții pot fi lansați pe orbită. În prezent, lansările de pe mare reprezintă doar o pondere marginală din toate lansările, dar o creștere poate fi anticipată pe măsură ce mai multe state și actori nestatali dezvoltă sisteme de lansare de acest tip¹².

Lansările de pe mare pot avea implicații negative pentru siguranța și securitatea statelor de coastă, mai ales având în vedere potențialul strategic semnificativ al flexibilității poziționării geografice și capabilității de răspuns rapid oferite de lansările pe mare. Mediul marin poate fi poluat de părțile aruncate din rachete spațiale și de reziduuri de combustibil. Lansările de pe mare pot, de asemenea, să contribuie la creșterea tensiunilor dintre diferiții utilizatori ai zonelor maritime aglomerate.

Convenția ONU privind dreptul mării din 1982 nu reglementează desfășurarea de activități pe mare utile pentru spațiul cosmic, dar stabilește un cadru juridic dinamic pentru mările și oceanele lumii, capabil de abordare a noilor utilizări ale zonelor maritime.

UNIUNEA EUROPEANĂ – ASPECTE COMPARATIVE

În Uniunea Europeană, regimul juridic pentru lansările de rachete și de sateliți este guvernat de mai multe acte legislative, inclusiv Regulamentul general privind protecția datelor (GDPR) al UE, cadrul Agenției Spațiale Europene (ESA) privind utilizarea datelor spațiale și acordarea de licențe, precum și Regulamentul european privind dezvoltarea, implementarea, operarea și utilizarea sistemelor spațiale.

Procedurile de lansare în UE necesită o autorizare prealabilă din partea agențiilor spațiale naționale și a organismelor de reglementare, cum ar fi Agenția Europeană pentru Siguranța Aviației (EASA) și Agenția Europeană pentru Sisteme Globale de Navigație prin Sateliți (GSA). Operatorul de lansare trebuie să respecte, de asemenea, tratatele internaționale relevante, cum ar fi Tratatul privind spațiul cosmic și Convenția privind răspunderea internațională pentru daunele cauzate de obiectele spațiale.

În plus, lansările trebuie să respecte reglementările de sănătate și siguranță, cerințele de protecție ale mediului și cerințele de asigurare pentru a acoperi eventualele daune. UE cere, de asemenea, ca lansările să fie efectuate într-un mod care să asigure sustenabilitatea pe termen lung a activităților din spațiul cosmic.

În ultimii ani, Uniunea Europeană a fost activă în promovarea inițiativelor sale legate de spațiul extra-atmosferic¹³. Adoptarea Regulamentului UE privind spațiul cosmic (2021)¹⁴ este un prim exemplu în acest sens, fiind alocate 14,8 miliarde de

¹² https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3717586

¹³ <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/europe>

¹⁴ <https://www.ilegis.ro/eurolegis/ro/index/act/77849>

euro pentru implementarea programelor spațiale UE în perioada 1 ianuarie 2021 - 31 decembrie 2027. Este necesar să se exploateze sinergiile dintre sectorul transporturilor, sectorul spațial și cel digital pentru a promova utilizarea pe scară mai largă a noilor tehnologii, cum ar fi apelurile de urgență *eCall*, tahograful digital, supravegherea și gestionarea traficului, conducerea autonomă, vehiculele fără pilot și dronele, toate trebuind să răspundă nevoii de conectivitate sigură și continuă, de poziționare robustă, de intermodalitate și de interoperabilitate pentru sporirea competitivității serviciilor și a industriei de transport.

Potrivit Deciziei (PESC) 2015/203 a Consiliului din 9 februarie 2015 în sprijinul propunerii Uniunii privind instituirea unui cod de conduită internațional pentru activitățile din spațiul cosmic, ca o contribuție la măsuri privind transparența și consolidarea încrederii în activitățile din spațiul cosmic¹⁵, Strategia europeană de securitate recunoaște Carta Organizației Națiunilor Unite ca fiind cadrul fundamental pentru relațiile internaționale și susține consolidarea ONU și dotarea acesteia cu mijloacele necesare pentru a-și îndeplini responsabilitățile și pentru a acționa în mod eficace. UE întreprinde eforturi pentru a obține un nivel ridicat de cooperare în toate domeniile relațiilor internaționale, între altele pentru menținerea păcii, prevenirea conflictelor și consolidarea securității internaționale, în conformitate cu obiectivele și principiile Cartei Organizației Națiunilor Unite.

Uniunea urmărește să valorifice experiența dobândită în temeiul Deciziei 2012/281/PESC, să continue să conducă procesul multilateral referitor la propunerea privind instituirea unui cod internațional de conduită pentru activitățile din spațiul cosmic, care să implice toate statele interesate în mod transparent și favorabil incluziunii, cu scopul de a obține un consens cât mai larg cu privire la proiectul de cod de conduită în vederea adoptării acestuia de către comunitatea internațională.

Uniunea Europeană a propus, de asemenea, două noi inițiative importante privind conectivitatea securizată în spațiul UE și gestionarea traficului spațial. În februarie 2022, Comisia și-a prezentat propunerea privind înființarea unui sistem spațial de conectivitate al UE pentru furnizarea de servicii de comunicații prin satelit, care a fost aprobată de statele membre ale UE, convenind asupra unui mandat de negociere cu Parlamentul European pentru perioada 2023 - 2027.

Similar cu Uniunea Europeană, ESA a publicat cinci priorități imediate și o viziune pentru următorii patru ani în Agenda sa pentru anul 2025, care include planuri de consolidare a conexiunii dintre ESA și Uniunea Europeană, pentru a dezvolta un program comun pentru spațiu în Europa. În plus, ESA și-a prezentat planurile pentru următorii trei ani la reuniunea Consiliului ESA din iunie 2021.

ESA și-a prezentat viziunea pentru menținerea și accelerarea activităților sale în spațiu în Manifestul Matosinhos¹⁶, care a fost adoptat la Reuniunea ministerială intermediară din 19 noiembrie 2021.

[Manifestul](#) este un angajament care se concentrează pe trei inițiative, numite "acceleratoare" (*space for a green future - rapid and resilient crisis response* -

¹⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015D0203&from=EN>

¹⁶ <https://vision.esa.int/the-matosinhos-manifesto-accelerating-the-use-of-space-in-europe/>

protection of space assets) pentru a urgenta utilizarea spațiului pentru a rezolva cele mai mari provocări de astăzi, pentru a înțelege mai bine starea actuală a Pământului, pentru a dezvolta scenarii și soluții pentru viața durabilă pe această planetă și pentru a contribui în mod eficient la atingerea neutralității climatice.

Un număr tot mai mare de state europene recunosc valoarea industriei spațiale și caută să atragă companii "New Space". De exemplu, Estonia, Malta, Polonia și Lituania pregătesc proiecte legislative și politici spațiale naționale, necesare pentru a crește, sprijini și promova companii și tehnologii spațiale inovatoare în țările lor.

BELGIA

Decretul regal de punere în aplicare a anumitor prevederi ale Legii referitoare la activitățile de lansare, operarea zborurilor sau ghidarea obiectelor spațiale (2005)¹⁷ încredințează Regelui executarea și aplicarea prevederilor multiple care necesită referințe tehnice pentru o varietate de instrumente ce se regăsesc în planurile naționale, comunitare și internaționale. Reglementarea activităților operaționale spațiale trebuie făcută în cadrul regimului juridic constituit în cadrul Organizației Națiunilor Unite.

Decretul este împărțit în trei părți. Prima parte cuprinde procedura de control și monitorizare, precum și cea de înființare a unui comitet ad-hoc sub președinția și sub responsabilitatea ministrului de resort. Acest comitet este compus din experți belgieni și/sau străini (în special experți aparținând organizațiilor internaționale) care sunt consultați pe baza aptitudinilor lor tehnice recunoscute. Această structură se ocupă de întreținerea și publicarea jurnalului de activități precum și de Registrul național al obiectelor spațiale. A doua parte conține modalitatea de finalizare a studiului de impact prevăzut de lege pentru desfășurarea de activități specifice. A treia parte reglementează procedura de evaluare a prejudiciului și stabilește limita răspunderii operatorului, în conformitate cu prevederile legale.

În ceea ce privește standardele de păstrare și de publicare a informațiilor referitoare la activități legate de obiectele spațiale, acestea țin cont de tehnologiile informaționale actuale pentru a oferi transparență maximă față de public.

Înregistrarea obiectului spațial se face ținând cont de standardele internaționale aplicabile în domeniu și de recomandările organizațiilor specializate.

Protecția mediului este una dintre particularitățile Legii în legătură cu proiectele lansate de entitățile de profil. Mediul cosmic are particularități evidente, dar și un punct comun ce permite apropierea de alte medii - face parte din moștenirea naturală a umanității. Ca atare, el este un element de progres, bunăstare și viitor. Conținutul studiilor de impact reflectă îngrijorarea exprimată într-o serie de forumuri internaționale și transmise legiuitorului belgian pentru a propune instrumente

¹⁷ <https://download.esa.int/docs/ECSL/Belgium1.pdf>

adecvate și eficiente de asigurare a protecției mediului, ținând cont de specificul activităților desfășurate.

Astfel, problema resturilor spațiale este supusă unui sistem normativ adecvat, decretul respectiv având în vedere standardele stabilite în cadrul organismelor tehnice recunoscute. Utilizarea surselor de energie nucleară este, de asemenea, un aspect remarcabil al activităților care se desfășoară în spațiul cosmic. Și în acest caz cadrul normativ ține cont de ceea ce se aplică la nivel internațional pentru a se asigura uniformitatea standardelor și securitatea optimă, care nu trebuie să fie în detrimentul concurenței dintre operatori.

Evaluarea prejudiciului se efectuează în conformitate cu normele referitoare la răspunderea statului belgian pentru prejudiciile cauzate de un obiect spațial și de prevederile legale relevante existente la nivel internațional. Trebuie remarcat faptul că, în condițiile legii, victima este o terță parte a procedurii de evaluare a pagubelor. Acest lucru se explică prin faptul că răspunderea menționată de lege este o răspundere *sui generis* care nu prejudică în niciun caz aplicarea altor forme de responsabilități de drept comun. Astfel, odată stabilită compensația pe baza evaluării prejudiciului realizată în condițiile legii, victima se poate întoarce împotriva operatorului sau împotriva altor entități pentru orice reparații pecuniare suplimentare.

Stabilirea unui plafon de răspundere trebuie să permită responsabilitatea operatorului, dar nu trebuie să reprezinte un obstacol financiar în calea activității sale. Prin urmare, este aplicată utilizarea unui coeficient de limitare care să ia în considerare:

- competitivitatea operatorilor;
- necesitatea de a permite recurgerea la asigurări;
- interesele economice și financiare ale statului belgian.

Limitarea la 10% din cifra medie de afaceri (calculată pe 3 ani) se bazează pe valoarea obținută prin raportarea sumei maxime datorate de *Arianespace*, un operator privat francez specializat în lansări (de exemplu, 60 milioane euro), în cazul unor prejudicii cauzate terților.

Registrul național al obiectelor spațiale este public, este ținut la zi, fiind accesibil pe internet. Orice cerere de modificare sau de corectare a datelor incluse în registru se adresează ministrului de resort. Numărul de înregistrare este format din următoarele elemente juxtapuse unul după altul, separate printr-o cratimă:

- anul înregistrării în Registrul Național;
- acronimul „B-SC”;
- numărul de înregistrare al obiectului format din trei cifre;
- mențiunea specială „NPS” cu litere roșii atunci când obiectul dispune de o sursă de energie nucleară.

Studiul de impact privind protecția mediului are patru părți:

- 1° prima parte constă într-o descriere a activităților, punând accent pe tehnologii, componente și produse utilizate în scopuri comerciale;
- 2° partea a doua tratează impactul potențial al activității pe Terra, inclusiv efectele asupra atmosferei planetei, în special, asupra mediului natural și uman din zona unde se regăsește locul de lansare;

- 3° partea a treia tratează impactul potențial al activităților umane asupra spațiului extraatmosferic;
- 4° partea a patra se referă la un rezumat non-tehnic al celorlalte părți, făcând o serie de recomandări cu privire la măsurile ce trebuie luate pentru reducerea sau limitarea efectelor de mediu.

FRANȚA

Legea nr. 2008-518 privind operațiunile spațiale¹⁸ prevede că următoarele entități vor obține o autorizație de la structura administrativă responsabilă:

- orice operator, indiferent de naționalitatea sa, care intenționează să procedeze la lansarea unui obiect spațial de pe teritoriul Franței sau cu mijloace și instalații aflate sub jurisdicția franceză sau care intenționează să procedeze la returnarea unui astfel de obiect pe teritoriul francez sau cu ajutorul instalațiilor care intră sub jurisdicția franceză;
- orice operator francez care intenționează să lanseze un obiect spațial de pe teritoriul unui stat străin sau cu mijloace sau instalații care intră sub jurisdicția unui stat străin sau dintr-o zonă care nu este supusă suveranității unui stat sau care intenționează să procedeze la returnarea unui astfel de obiect pe teritoriul unui stat străin sau cu ajutorul mijloacelor și instalațiilor care intră sub jurisdicția unui stat străin sau pe o zonă care nu este supusă suveranității unui stat;
- orice persoană fizică cu cetățenie franceză sau persoană juridică al cărei sediu este situat în Franța, indiferent dacă este operator sau nu, care intenționează să realizeze lansarea unui obiect spațial sau orice operator francez care intenționează să comande un astfel de obiect în timpul călătoriei sale în spațiul cosmic.

Transferul către o terță parte a comenzii unui obiect spațial care a fost autorizat în conformitate cu termenii legii este supus autorizării prealabile din partea autorității administrative. Orice operator francez care intenționează să preia controlul asupra unui obiect spațial a cărui lansare sau control nu a fost autorizată, trebuie să obțină în acest scop o autorizație prealabilă din partea autorității administrative. Condițiile de aplicare sunt stabilite prin decret adoptat de Consiliul de Stat.

Autorizațiile de lansare, comandă sau transfer a unui obiect spațial lansat și întoarcerea acestuia pe Pământ sunt acordate de autoritatea administrativă după ce au fost verificate garanțiile morale, financiare și profesionale ale solicitantului și, dacă este necesar, a acționarilor săi, fiind constatat faptul că sistemele și procedurile pe care intenționează să le aplice sunt conforme cu reglementările tehnice stabilite, în special în ceea ce privește siguranța persoanelor și a bunurilor, protecția sănătății publice și a mediului.

Autorizațiile nu pot fi acordate atunci când operațiunile pentru care au fost solicitate, în special în ceea ce privește sistemele destinate a fi puse în aplicare, sunt susceptibile de a pune în pericol național interesele naționale de apărare sau angajamentele internaționale ale Franței.

¹⁸ <https://download.esa.int/docs/ECSL/France.pdf>

Un decret adoptat de Consiliul de Stat va stabili termenii de aplicare, în special:

- informațiile și documentele care trebuie furnizate în sprijinul cererilor de autorizare, precum și procedura de acordare a acestor autorizații;
- autoritatea administrativă competentă pentru acordarea autorizațiilor și pentru stabilirea reglementărilor tehnice necesare;
- condițiile în care licențele menționate pot fi acordat și modurile în care beneficiarul unei astfel de licențe informează autoritatea administrativă despre operațiunile spațiale pe care le întreprinde;
- când se solicită o autorizație pentru o operațiune care urmează să fie efectuată de pe teritoriul unui stat străin sau care conține mijloace sau facilități care intră sub jurisdicția unui stat străin, autoritatea administrativă poate garanta securitatea persoanelor și a bunurilor, precum și a mediului, dacă există suficiente garanții din partea operatorului.

Autorizațiile acordate în temeiul legii pot include cerințe stabilite pentru siguranța persoanelor și a proprietăților, protecția sănătății publice și a mediului, în special pentru a limita riscurile legate de resturile spațiale.

- I. Orice operator supus autorizării va avea și menține o sumă prevăzută drept garanție, cu o valoare care a fost aprobată de autoritatea competentă.
- II. Asigurarea sau garanția financiară trebuie să acopere riscul de a compensa pagubele care ar putea fi cauzate terților pe parcursul desfășurării operațiunii spațiale, până la limita sumei consemnate.
- III. Asigurarea sau garanția financiară trebuie să acopere prejudiciul cauzat de un obiect spațial:
 - de către guverne și structurile sale;
 - de către Agenția Spațială Europeană și statele sale membre;
 - de către operatorul și persoanele care au luat parte la producerea obiectului spațial sau în operațiunea spațială.

Sunt împuterniciți să efectueze controalele necesare pentru a se constata că sunt îndeplinite obligațiile prevăzute de lege:

1. agenții mandatați de către autoritatea administrativă, cei aparținând departamentelor responsabile de spațiul cosmic, apărare, cercetare, mediu sau organismelor publice care își desfășoară activitatea în aceste domenii, în condițiile prevăzute prin decret adoptat de către Consiliul de Stat;
2. agenții împuterniciți să efectueze verificări tehnice la bordul navei/rachetei, etc.;
3. membrii Corpului de control al asigurărilor prevăzut de Codul asigurărilor;
4. agenții menționați de Codul sănătății;
5. administratorii și inspectorii din domeniul afacerilor maritime, ofițerii din corpul tehnic și administrativ al afacerilor maritime, controlorul

afacerilor maritime, comandanții navelor și aeronavelor de stat însărcinate cu supravegherea maritimă.

Agenții menționați mai sus sunt obligați să respecte confidențialitatea profesională, în condițiile prevăzute de Codul penal.

Autorizațiile acordate în condițiile legii pot fi revocate sau suspendate, în cazul în care titularul încalcă obligațiile asumate sau când operațiunile care se desfășoară sunt de natură să pună în pericol apărarea națională, interesele naționale sau respectarea de către Franța a angajamentelor sale internaționale.

În cazul suspendării sau retragerii autorizației, autoritatea administrativă poate obliga operatorul să ia, pe cheltuiala sa, măsurile corespunzătoare cu privire la bunele reguli comune de limitare a riscurilor de creare de pagube datorate acelui obiect.

Pe lângă ofițerii și agenții de poliție judiciară care acționează în conformitate cu procedurile Codului de procedură penală, agenții menționați mai sus sunt autorizați să investigheze și să consemneze încălcările semnalate. Aceștia consemnează aceste încălcări în rapoarte care sunt trimise Șefului Parchetului instanțelor de fond de jurisdicție generală, în termen de 5 zile de la emiterea lor.

Se sancționează cu o **amandă în cuantum de 200.000 euro**:

- orice operator, indiferent de naționalitatea sa, care procedează fără autorizație la lansarea unui obiect spațial de pe teritoriul național sau cu mijloace sau facilități care se încadrează în jurisdicția franceză, sau la restituirea unui astfel de obiect cu mijloace sau instalații aflate sub jurisdicția franceză;
- orice operator francez care procedează fără autorizație la lansarea unui obiect spațial de pe teritoriul unui stat străin, cu mijloace sau instalații care intră sub jurisdicția unui stat străin sau dintr-o zonă care nu aparține vreunui stat sau la returnarea unui astfel de obiect pe teritoriul unui stat străin, cu mijloace sau instalații care intră sub jurisdicția unui stat străin sau pe o zonă care nu este supusă suveranității vreunui stat.
- orice persoană fizică/juridică cu cetățenie franceză sau cu sediul în Franța care asigură lansarea unui obiect spațial fără autorizație sau îl comandă fără autorizație.
- transferarea către un terț fără autorizație a unui obiect spațial, care a fost autorizat conform legii;
- orice operator francez care întreprinde fără autorizație comanda unui obiect spațial a cărui lansare nu a fost autorizată conform legii;
- orice operator care desfășoară operațiuni spațiale, cu încălcarea unei norme administrative sau a unei hotărâri judecătorești prin care se dispune încetarea sau suspendarea acestor operațiuni;
- orice operatori sau persoane fizice care împiedică desfășurarea controalelor legale.

În situația în care Franța are obligația de înregistrare conform art. II din Convenția din 14 septembrie 1975 referitoare la înregistrarea obiectelor lansate în spațiul cosmic și, dacă este cazul, a altor acorduri internaționale, obiectele spațiale lansate sunt înregistrate într-un registru deținut de Centrul național de studii spațiale în numele statului, în condiții stabilite prin decret adoptat la Consiliul de Stat.

Atunci când Guvernul trebuie să plătească despăgubiri pentru un prejudiciu creat potrivit prevederilor Tratatului din 27 ianuarie 1967 referitor la principiile care guvernează activitățile statelor în ceea ce privește explorarea și utilizarea spațiului cosmic, inclusiv a Lunii și a altor corpuri cerești sau ale Convenției din 19 martie 1972 referitoare la răspunderea internațională pentru daune cauzate de obiectele spațiale, acesta poate depune o cerere de despăgubire împotriva operatorului care a cauzat prejudiciul pentru care Franța trebuie să răspundă, în măsura în care Guvernul nu a beneficiat deja de asigurare sau de garanții financiare ale operatorului în limita cuantumului de compensare.

Atunci când asigurarea sau garanția financiară prevăzută de lege și, dacă este necesar, garanția guvernamentală au fost prevăzute pentru a despăgubi un terț, persoanele care au participat la operațiunea spațială sau la producția obiectului spațial ce a cauzat prejudiciul, nu pot fi trase la răspundere, cu excepția situației în care săvârșesc erori intenționate.

Orice operator primar de date spațiale care își desfășoară activitatea în Franța trebuie să declare acest lucru, în prealabil, autorității administrative competente. Caracteristicile tehnice sunt legate în special de rezoluția, precizia locației, banda de frecvență de observare și calitatea datelor de observare a Pământului care sunt primite sau pentru care este programat un sistem prin satelit.

Autoritatea administrativă competentă trebuie să constate că activitatea întreprinsă de operatorii primari de date nu dăunează intereselor fundamentale ale națiunii franceze, în special în ceea ce privește problemele de apărare, politica externă și angajamentele internaționale ale Franței.

Autoritatea poate solicita în orice moment măsuri de restrângere a activității operatorilor primari de date din spațiu, dacă sunt necesare protejarea intereselor menționate mai sus.

Orice operator primar de date spațiale care desfășoară o activitate care nu declară caracteristicile tehnice necesare desfășurării activității, se sancționează cu amendă de 200.000 euro în cazul în care nu respectă măsurile de restricție.

Rechiziționarea unui satelit¹⁹

Ordonanța nr. 2022-232 a introdus în Codul de apărare o opțiune (pentru statul francez) de a încheia acorduri cu operatorii de sateliți care prevede, în interesul apărării naționale, un transfer temporar al controlului asupra unui satelit sau furnizarea prioritară a serviciilor bazate pe utilizarea directă a unui satelit. În lipsa sau în cazul neexecutării unui astfel de acord amiabil, în caz de urgență și în lipsa oricăror alte mijloace disponibile, prim-ministrul poate, prin decret, să obțină în

¹⁹ <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/france>

beneficiul statului transferul de control sau efectuarea serviciului necesar prin rechiziționare, care trebuie să fie strict proporțională cu interesele apărării naționale.

FSOA acordă competențe de sancționare Ministerului Economiei. Licențele și autorizațiile pot fi retrase sau suspendate în cazul nerespectării de către titularul licenței a obligațiilor de reglementare care rezultă din licență sau autorizație sau atunci când operațiunea pentru care a fost solicitată licența este de natură să compromită apărarea națională a statului francez sau respectarea de către Franța a angajamentelor sale internaționale.

În cazul suspendării sau retragerii autorizației sau licenței de control a unui obiect spațial lansat, Ministerul Economiei poate solicita operatorului să ia măsurile corespunzătoare, pe cheltuiala sa și în conformitate cu regulile de bună conduită general acceptate, pentru a limita riscul producerii de daune produse de acel obiect. Titularului licenței îi este permis să prezinte observații înainte de emiterea oricărei decizii de retragere a licenței și să conteste acest act administrativ.

Ministerului Economiei i se acordă, de asemenea, competențe în a emite ordonanțe de respectare a legii și de a impune sancțiuni financiare de până la 200.000 euro pentru încălcarea cerințelor FSOA. Ordonanța nr. 2022-232 a introdus o circumstanță agravantă dacă infracțiunea a avut scopul sau efectul de a submina interesele apărării naționale. În astfel de circumstanțe, pedepsele sunt majorate la pedeapsa cu închisoarea de până la 3 ani și o amendă de până la 300.000 de euro.

Politica spațială franceză este implementată în domenii de importanță strategică, economică și științifică²⁰:

- accesul la spațiul cosmic cu lansatoarele Ariane dezvoltate în portul spațial european din Kourou - Guyana Franceză. Programul Ariane este condus de Agenția Spațială Europeană, iar serviciile de lansare sunt comercializate de Arianespace.
- aplicații operaționale și comerciale care decurg din tehnologiile spațiale precum observarea Pământului (SPOT, Pléiades, METOP/IASI, etc.), telecomunicațiile, navigația (EGNOS, Galileo), localizarea (Argos) și Search&Rescue (Sarsat).
- activele spațiale de apărare (Helios, Athena-Fidus, MuSis-CSO) și monitorizarea globală pentru mediu și securitate (GMES).
- programe științifice în colaborare cu organizații de cercetare europene și internaționale (Jason, SMOS, Corot, Swarm, Rosetta, Mars Science Laboratory) și experimente de cercetare în domeniul microgravitației.

În domeniul propulsiei electrice, [CNES](#) lucrează în principal pe 5 domenii:

- proiectarea sistemelor de propulsie legată de analiza misiunilor (GEO, LEO (observarea științifică a Pământului), explorarea și transporturile spațiale;

20

https://www.esa.int/Enabling_Support/Space_Engineering_Technology/Centre_National_D_Etudes_Spatiales_CNES#:~:text=CNES%20is%20the%20French%20Space,international%20cooperation%2C%20particularly%20within%20Europe

- dezvoltarea propulsoarelor cu efect Hall (HET). Propulsoarele fabricate de SNECMA (PPS-1350) au zburat în numeroase misiuni, inclusiv în operațiunile sondei SMART 1 și sunt utilizate pe platforma Alphasat (prima platformă de telecomunicații de acest tip);
- modelarea efectelor jetului de plasmă și caracterizarea interacțiunii acestora cu materialele satelit;
- sisteme de propulsie de foarte mare putere pentru transportul și explorarea spațiului (proiectul FP7 MEGAHit).

GERMANIA

Legislația germană cuprinde doar prevederi privind securitatea datelor transmise prin satelit (2007)²¹. Ministerul federal al Economiei și Tehnologiei stabilește prin ordonanță, fără acordul Consiliului Federal, condițiile în care datele au un conținut informațional deosebit de ridicat, care va fi determinat în funcție de:

1. rezoluția geometrică;
2. acoperirea spectrală;
3. numărul de canale spectrale și rezoluția spectrală;
4. rezoluția radiometrică;
5. rezoluția temporală.

Funcționarea unui sistem de teledetecție de înaltă calitate necesită o licență de operator. Modificările ulterioare ale licenței de operator sunt permise dacă acest lucru este necesar pentru a se asigura că cerințele licenței sunt respectate în cazul unor evenimente ulterioare sau al unei dispoziții legale modificate.

Strategia spațială a guvernului federal german a conturat necesitatea dezvoltării unei competențe naționale pentru evaluarea situației spațiale²². Din anul 2012, *German Space Situational Awareness Center in Uedem* este operațional ca proiect comun al Ministerului Apărării și al Ministerul Afacerilor Economice și Energiei.

În decembrie 2014, Agenția spațială DLR a atribuit "[Fraunhofer FHR](#)" dezvoltarea și construirea unui sistem radar, GESTRA - „Radarul experimental de supraveghere și urmărire a spațiului”, un radar monostatic cu funcționare în matrice de fază în impulsuri, în banda L (1,3 GHz), care supraveghează orbitele joase ale Pământului (LEO) până la altitudini de 3.000 km.

²¹ <https://download.esa.int/docs/ECSL/Germany.pdf>

²² <https://www.unoosa.org/documents/pdf/copuos/stsc/2021/tech-29E.pdf>

ȚĂRILE DE JOS

Desfășurarea de activități în spațiu, (de) pe teritoriul țării²³, precum lansări sau activități de control și acțiuni operaționale impun obținerea unei licențe pentru activități spațiale de la Autoritatea olandeză pentru Infrastructură Digitală, care monitorizează conformitatea cu reglementările în domeniul telecomunicațiilor. De asemenea, toate dispozitivele, respectiv obiectele utilizate (nava spațială/satelitul) trebuie înregistrate la Autoritatea pentru Infrastructură Digitală.

Înainte de a solicita o licență pentru efectuarea de activități spațiale, acest lucru implică o discuție a planurilor cu specialiștii Autorității respective. Ulterior, se încheie un acord de cooperare cu **Autoritatea pentru Infrastructura Digitală**, care va monitoriza respectarea acestuia.

Solicitarea unei licențe pentru activități spațiale se realizează cu cel puțin 6 luni înainte de începerea activităților prevăzute.

Legea privind activitățile spațiale (2015)²⁴ stabilește un sistem flexibil de acordare a licențelor pentru operatorii spațiali privați, inclusiv toate cerințele necesare, cum ar fi asigurarea și reglementarea problemelor de răspundere. Legea conține o serie de condiții care trebuie respectate de către operatori, referitoare la siguranța persoanelor și a bunurilor, protecția mediului, ordinea și securitatea publică și securitatea financiară, precum și cele necesare pentru respectarea obligațiilor internaționale ale statului.

De la intrarea în vigoare a Legii privind activitățile spațiale, licențele au fost acordate către *New Skies Satellites BV (NSS)*, *ISISPACE BV*, *AMSAT-NL*, *TU Delft* și *Hiber BV*. Licența către NSS a fost acordată pentru ghidarea sateliților de comunicații geostaționari. Celorlalți patru operatori li s-au acordat licențe pentru operarea obiectelor spațiale neghidate pe orbita joasă a Pământului.

Până în prezent, nu au fost percepute taxe de licență solicitanților. Expunerea de motive a Legii privind activitățile spațiale prevede că decizia de a nu percepe taxe a fost luată având în vedere numărul mic de cereri de licență care erau așteptate și pentru că era dificil de prevăzut care ar fi costurile.

Legea privind activitățile spațiale definește „activitățile spațiale” ca fiind lansarea, operarea de zbor sau ghidarea obiectelor spațiale în spațiul cosmic și se aplică activităților spațiale care sunt efectuate în sau din interiorul Țărilor de Jos sau pe/de pe nave sau aeronave olandeze.

Legea nu se aplică activităților desfășurate de cetățenii olandezi în străinătate și nici activităților spațiale care sunt efectuate sub responsabilitatea guvernului, deși există mențiuni în care se afirmă că Țările de Jos nu vor lansa obiecte spațiale în viitorul apropiat.

Pentru a obține o licență, cererea trebuie adresată ministrului de resort și Agenției de radiocomunicații, decizia trebuind să fie emisă în termen de 6 luni. Dacă acest termen nu este respectat, Legea privind dreptul administrativ general prevede

²³ <https://business.gov.nl/regulation/applying-licence-space-activities/>

²⁴ <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/netherlands>

că solicitantul trebuie să fie notificat. de îndată ce este posibil și să fie specificat un termen rezonabil, în care se poate aștepta decizia.

Licența se eliberează pe durata activităților spațiale, ceea ce înseamnă că un operator cărui i s-a acordat o licență pentru operarea și ghidarea sateliților de comunicații pe orbita satelitului geostaționar nu trebuie să solicite o nouă licență pentru fiecare nou satelit de comunicații din orbita geostaționară. Deși sateliții noi care desfășoară aceeași activitate și sunt similari cu sateliții pentru care a fost acordată licența nu necesită o nouă licență, aceștia trebuie să fie notificați Agenției de radiocomunicații. Licențele nu sunt transferabile.

Informațiile care trebuie transmise se împart în cinci categorii, după cum urmează:

- descrierea cât mai complet posibil a activităților spațiale, inclusiv o descriere a cunoștințelor și experienței solicitantului în desfășurarea activităților spațiale;
- prezentarea de informații tehnice relevante despre activitatea spațială;
- dovada deținerii unei polițe de asigurare de răspundere civilă;
- documente financiare constând din situația financiară pentru exercițiul financiar trecut, inclusiv opinia de audit (dacă a fost emisă); un cont de profit și pierdere proiectat, cu note explicative; prognoza de lichiditate, cu note explicative; analiza de risc care să indice ce măsuri de management au fost luate pentru a garanta continuitatea activităților spațiale;
- dovada deținerii autorizației de utilizare a spectrului de frecvență.

SPANIA

Decretul Regal nr. 278/1995²⁵ cuprinde reglementări ce vizează explorarea spațiului. Potrivit legii, s-a înființat Registrul obiectelor lansate în spațiul cosmic. Plasarea pe orbită a sateliților spanioli *Hispasat* 1A și 1B a oferit un motiv suplimentar pentru înființarea acestui registru.

Acesta este gestionat de Divizia pentru relații economice multilaterale și dezvoltare a Departamentului pentru relații economice internaționale din cadrul Ministerului Afacerilor Externe. Accesul complet și gratuit la informațiile conținute în Registrul spaniol este asigurat în conformitate cu prevederile Legii nr. 30/1992 privind regimul juridic care guvernează activitatea autorităților publice și procedurile administrative comune.

Termenul „obiect spațial” include părți componente ale unui obiect de acest tip, precum și vehiculul de lansare și părți ale acestuia.

²⁵ https://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/nationalspacelaw/spain/royal_decree_278_1995E.html

Sunt înregistrate în registrul spaniol obiectele spațiale care au fost lansate sau a căror lansare a fost aprobată de statul spaniol sau care au fost lansate din Spania sau dintr-o instalație care aparține Spaniei.

Înregistrarea fiecărui obiect spațial trebuie să conțină următoarele informații:

- a) numele statului sau statelor de lansare;
- b) proprietarul obiectului spațial sau numărul său de înregistrare;
- c) data și teritoriul sau locul lansării;
- d) parametrii orbitali de bază, inclusiv: perioada nodală; înclinația; apogeul; perigeul;
- e) funcția generală a obiectului spațial.

Întreprinderile și instituțiile aflate în posesia informațiilor menționate la articolul precedent sunt obligate să le comunice Departamentului de tehnologie industrială al Ministerului industriei și energiei, care poate, la rândul său, să extragă din acestea orice informații suplimentare pe care le consideră necesare, realizând notificarea obligatorie către Secretarul General al Națiunilor Unite în conformitate cu prevederile Convenției.

LUXEMBURG

Caracteristica distinctivă a cadrului juridic național se regăsește în Legea privind resursele spațiale²⁶. Legea, adoptată în 2017, a introdus un nou element prin care afirmă că resursele spațiale pot fi însușite, urmând modelul stabilit în 2015 printr-o lege similară adoptată de SUA.

Legea privind resursele spațiale a redeschis o dezbatere privind legătura dintre două principii importante ale Tratatului privind spațiul cosmic:

- libertatea de a folosi spațiul cosmic; și
- neapropierea spațiului cosmic.

Noua lege a interpretat posibilitatea de a deține resursele spațiale drept una dintre libertățile de utilizare a spațiului cosmic garantată de Tratatul privind spațiul cosmic. Deși Tratatul privind spațiul cosmic definește și interzice însușirea Lunii sau a oricăror alte corpuri cerești, el nu împiedică însușirea resurselor spațiului cosmic, ca atare. Legiuitorul a subliniat că formularea folosită exclude orice posibilitate de a contrazice prevederile art. 2 din Tratatul privind spațiul cosmic prin faptul că nu permite însușirea asteroizilor, cometelor sau altor corpuri cerești și nu permite sau nu constituie un început al unei componente a suveranității asupra unui teritoriu care este un corp ceresc. În plus, așa cum se menționează în Secțiunea II, oricine explorează și utilizează resursele spațiale fără autorizația guvernului este pasibil de pedeapsa cu închisoarea sau amendă, sau ambele.

Deoarece Luxemburgul, ca majoritatea națiunilor care navighează în spațiu, nu a semnat și nici nu a ratificat Acordul lunar Artemis, nu este supus prevederilor sale restrictive. Se intenționează să se însușească resursele de pe suprafața sau de

²⁶ <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/luxembourg#:~:text=The%20Space%20Resources%20Law%20entered,the%20economy%20and%20space%20activities>

sub suprafața Lunii (și, prin extindere, asupra oricăror corpuri cerești din sistemul solar) în funcție de stabilirea prealabilă a unui cadru juridic internațional în acest scop. În ciuda conformității cu standardele internaționale, eficacitatea Legii privind resursele spațiale și recunoașterea acestora de către unele țări terțe este în dezbatere. Unii specialiști consideră că resursele care urmează să fie extrase în spațiul cosmic sunt bunuri comune globale, care se află sub jurisdicția comunității internaționale, iar cadrul de reglementare nu trebuie lăsat în seama legislației unilaterale a diferitelor state.

Spre deosebire de Actul Spațial al SUA, Legea resurselor spațiale și Legea activităților spațiale sunt unice prin faptul că nu necesită ca acționariatul operatorului care solicită o autorizație să fie compus exclusiv din companii luxemburgheze sau cetățeni luxemburghezi. Astfel, este acceptabilă o participație de 100% din afara Luxemburgului, cu condiția ca operatorul pentru care se eliberează autorizația să fie o persoană juridică luxemburgheză cu sediul social în Luxemburg, care să respecte toate celelalte condiții relevante.

Autorizațiile individuale sunt valabile un an și pot fi reînnoite prin hotărâre ministerială expresă pentru încă șase luni. Autorizațiile globale și generale sunt valabile trei ani și pot fi reînnoite, în aceleași termeni și condiții, pentru încă 18 luni.

Persoanele juridice și cele fizice care intră sub incidența prevederilor Legii privind controlul exporturilor pot fi sancționate de ministrul responsabil cu comerțul exterior în cazul în care:

- refuză să furnizeze documente sau alte informații solicitate de ministru sau de biroul EITC;
- au furnizat ministrului sau Biroului EITC documente sau alte informații care sunt considerate incomplete sau incorecte;
- interferează cu exercitarea atribuțiilor ministrului sau oficiului EITC;
- nu respectă instrucțiunile/îndrumările ministrului sau biroului EITC.

În consecință, ministrul poate impune o interdicție limitată la șase luni sau o interdicție nedeterminată cu privire la desfășurarea uneia sau mai multor activități care fac obiectul Legii controlului exporturilor, precum și orice alte restricții privind activitatea persoanei juridice sau fizice, sau o suspendare de maximum șase luni de la utilizarea unei autorizații generale din partea Uniunii Europene sau a autorităților naționale sau a unei autorizații globale. Pot exista sancțiuni suplimentare, respectiv pedeapsa cu închisoarea pe o perioadă de la 5 la 10 ani și amendă de la 25.000 la 1 milion de euro.

Operatorul care urmează să fie autorizat trebuie să facă dovada existenței în Marele Ducat al Luxemburgului a sediului său social și a administrației sale centrale, inclusiv a structurii administrative și contabile²⁷. Un operator care urmează să fie autorizat trebuie să aibă un sistem solid de proceduri și metode financiare, tehnice și juridice prin care activitatea spațială trebuie planificată și implementată. De asemenea, trebuie să aibă un sistem solid de guvernanță internă, care să cuprindă o structură organizatorică clară, cu linii de responsabilități bine definite, transparente

²⁷ <https://space-agency.public.lu/en/agency/legal-framework/Lawspaceactivities.html>

și coerente, procese eficiente de detectare, gestionare, control și raportare a riscurilor la care este sau ar putea fi expus, mecanisme adecvate de control intern, inclusiv proceduri administrative și contabile, precum și mecanisme de control și securitate pentru sistemele și aplicațiile sale tehnice.

Sistemele, procesele, procedurile și mecanismele menționate mai sus trebuie să fie exhaustive și adaptate la natura, amploarea și complexitatea riscurilor inerente modelului de afaceri al operatorului care urmează să fie autorizat, precum și activității spațiale pentru care se solicită autorizarea.

Membrii organului de conducere al operatorului trebuie să aibă onorabilitatea, cunoștințele, aptitudinile și experiența necesare pentru a-și exercita atribuțiile în orice moment. Onorabilitatea se apreciază pe baza cazierului judiciar și a tuturor aspectelor care să permită să se stabilească că persoanele vizate au onorabilitate profesională și prezintă toate garanțiile unei activități ireproșabile.

Orice modificare a persoanelor la care se referă paragraful precedent trebuie notificată în prealabil Ministerului.

Trebuie să existe cel puțin două persoane responsabile de conducerea operatorului și acestea trebuie să fie autorizate să stabilească direcția activității spațiale în mod eficient. Aceste persoane trebuie să fi dobândit o experiență profesională adecvată prin faptul că au desfășurat deja activități similare cu un nivel ridicat de responsabilitate și interdependență în sectorul spațial sau într-un sector conex.

Autorizarea este supusă notificării ministrului cu privire la identitatea acționarilor sau asociaților, direcți sau indirecti, persoane fizice sau juridice, care dețin o participație calificată, precum și a cuantumului acestor participații.

Autorizarea va fi refuzată în cazul în care, ținând cont de necesitatea de a garanta o funcționare sănătoasă și prudentă, capacitatea acționarilor sau asociaților menționați nu este satisfăcătoare.

REGIMUL DE REGLEMENTARE ÎN ALTE STATE

JAPONIA

În Japonia, lansarea și operarea sateliților sunt reglementate de Cabinetul japonez prin Agenția japoneză de explorare aerospațială ([JAXA](#)). Organizațiile și companiile care doresc să lanseze sateliți trebuie să solicite și să obțină aprobarea de la JAXA, care evaluează siguranța, securitatea națională și alți factori relevanți. Japonia este, de asemenea, semnatară a acordurilor internaționale precum Tratatul privind spațiul cosmic și Convenția privind înregistrarea obiectelor lansate în spațiul cosmic, care reglementează utilizarea pașnică a spațiului cosmic și necesită înregistrarea sateliților lansați în spațiul cosmic.

Potrivit prevederilor Legii privind spațiul cosmic nr. 43/2008²⁸, utilizarea și exploatarea spațiului este realizată în scopul dezvoltării industriilor spațiale din Japonia, pentru îmbunătățirea tehnologiilor și pentru consolidarea competitivității internaționale. Acest lucru se realizează prin utilizarea și exploatarea spațiului cosmic în mod planificat, prin încurajarea înființării de afaceri și prin utilizarea rezultatelor cercetărilor realizate pentru dezvoltarea exploatarei spațiului.

Guvernul adoptă în mod frecvent politicile și măsurile necesare pentru menținerea și promovarea rețelelor de comunicații informaționale, sistemelor informatice de teledetecție și a sistemelor de poziționare. Aceste rețele și sisteme trebuie să fie stabile, pentru ca utilizarea sateliților artificiali să conducă la îmbunătățirea nivelului de viață al cetățenilor, pentru a crea o societate sigură și securizată și pentru a elimina orice fel de amenințări la adresa societății, cum ar fi dezastrele naturale și sărăcia.

Recunoscând faptul că entitățile private de afaceri joacă un rol esențial în utilizarea și exploatarea spațiului, guvernul va promova activitățile de afaceri private (inclusiv cercetarea și dezvoltarea) privind utilizarea și exploatarea spațiului și va încuraja industria spațială și industriile auxiliare pentru a-și spori tehnologiile și competitivitatea internațională.

De-a lungul a peste 50 de ani²⁹, Japonia a căutat să dezvolte un vehicul de lansare folosind doar tehnologie autohtonă, lansând cu succes prima sa rachetă civilă de dimensiuni mari, H-II, în anul 1994. Japonia a avut succes nu numai în dezvoltarea vehiculelor de lansare, ci și în explorarea spațiului, prin Proiectele Hayabusa1 și Hayabusa2, care au finalizat cu succes misiuni de returnare a probelor de pe asteroizi, precum și Proiectul IKAROS, o tehnologie de nave spațiale, pe bază de energie solară.

În 2016, Japonia a adoptat *Legea privind lansarea navelor spațiale și controlul navelor spațiale*, care stabilește reguli generale pentru lansarea și controlul sateliților, precum și *Legea privind asigurarea manipulării corecte a înregistrărilor de teledetecție prin satelit*.

Licențele necesare pentru desfășurarea de activități spațiale (lansarea de sateliți) în Japonia necesită obținerea unei licențe din partea guvernului. În plus, orice operator de satelit care operează pe teritoriul Japoniei trebuie să obțină o licență separată. Pentru respectarea acestor norme guvernul evaluează aspectele tehnice ale rachetelor și sateliților, precum și scopul și utilizarea acestora din diverse perspective, inclusiv siguranța publică și principiile convenite la nivel internațional în baza tratatelor spațiale.

În Japonia nu au fost adoptate reguli speciale de soluționare a litigiilor cu privire la obținerea acestor licențe. În consecință, orice contestație împotriva

²⁸ <https://download.esa.int/docs/ECSL/jAP2.pdf>

²⁹ <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/japan#:~:text=The%20Japanese%20Diet%20passed%20the,Moon%20and%20other%20celestial%20bodies>

deciziilor referitoare la acordarea licențelor va fi procesată în conformitate cu regulile procedurale generale din *Legea privind plângerile administrative*.

Orice persoană care intenționează să lanseze un satelit de la o instalație de lansare situată pe teritoriul Japoniei trebuie să obțină permisiunea pentru fiecare lansare de la prim-ministrul țării. În schimb, nu este necesară nicio permisiune pentru orice lansare din afara teritoriului Japoniei (care poate fi supusă regimului de licențiere al statului de pe teritoriul căruia se realizează lansarea). În plus, lansarea unei rachete care nu transportă un satelit nu este considerată a fi o lansare în adevăratul sens al cuvântului și, prin urmare, lansarea de probă a unei rachete care nu transportă o sarcină utilă nu necesită o permisiune. Mai mult, având în vedere definiția „satelitului”, zborul suborbital al unei rachete care nu este destinat să desfășoare niciun obiect pe orbită sau în spațiul cosmic este, de asemenea, în afara domeniului de aplicare al Legii privind activitățile spațiale.

În principiu, permisiunea pentru activitatea de lansare este dată de la caz la caz. În mod obișnuit, totuși, același model de rachetă este utilizat de mai multe ori pe parcursul mai multor ani și ar fi inefficient dacă s-ar cere ca informațiile privind lansarea aceluiași model să fie evaluată la fiecare aplicație. Prin urmare, primul ministru are competența de a certifica un model de rachetă la prima cerere, iar solicitantul pentru permisiunea de lansare nu este obligat să furnizeze informații detaliate cu privire la proiectarea modelului de rachetă certificat pentru fiecare cerere. De asemenea, oferirea de informații detaliate cu privire la instalația de lansare nu este necesară de fiecare dată, dacă instalația de lansare a fost deja certificată de către primul ministru.

Criteriile pentru acordarea permisiunii de lansare sunt următoarele:

- designul rachetei trebuie revizuit din perspectiva siguranței traseului de zbor și a instalației de lansare;
- instalația de lansare este verificată din perspectiva siguranței. De exemplu, aceasta trebuie să fie echipată cu echipament radio care să permită operatorului de lansare să identifice poziția rachetei și să trimită comenzi către rachetă pentru a întrerupe zborul dacă se abate de la calea de zbor programată.
- guvernul verifică planul de lansare pentru a se asigura că deține suficiente măsuri de siguranță, iar solicitantul trebuie să demonstreze că are suficientă capacitate pentru a implementa planul;
- scopul și utilizarea sateliților care urmează să fie transportați de rachetă trebuie să fie în conformitate cu principiile fundamentale ale Legii de bază ale spațiului cosmic și nu trebuie să încalce tratatele referitoare la dezvoltarea și utilizarea spațiului cosmic sau siguranței publice.

Orice persoană care intenționează să controleze și să opereze un satelit utilizând un centru de operare prin satelit, situat pe teritoriul Japoniei, trebuie să obțină o licență pentru fiecare satelit.

În mod similar reglementării activităților de lansare, Legea activităților spațiale aplică principiul de jurisdicție teritorială în ceea ce privește reglementarea controlului prin satelit. În cazul în care un satelit este controlat de mai multe unități de control

situate în mai multe jurisdicții, este necesară o licență dacă funcția principală de control este situată în Japonia. Nu există un sistem de certificare în avans pentru proiectarea sateliților sau a instalațiilor de control.

Criteriile de acordare a licențelor pentru controlul prin satelit se concentrează nu numai pe siguranța publică și pe respectarea principiilor de bază ale legilor interne și internaționale, ci și pe prevenirea contaminării spațiului cosmic și a Pământului. În primul rând, guvernul analizează scopul și utilizarea satelitului pentru a determina dacă acestea sunt în conformitate cu principiile fundamentale ale Legii de bază ale spațiului, cu tratatele legate de dezvoltarea și utilizarea spațiului cosmic și cu siguranța publică. De asemenea, structura satelitului trebuie să fie conformă cu standardele promulgate separat de guvern pentru a preveni orice contaminare dăunătoare a spațiului cosmic și pentru a se asigura siguranța publică. Principala preocupare privind contaminarea dăunătoare a spațiului cosmic este generarea de resturi spațiale care au legătură cu satelitul în timpul și după durata de viață a acestuia, ceea ce înseamnă că satelitul trebuie să fie construit într-un mod care să prevină eliberarea de fragmente. De asemenea, trebuie să fie construit pentru a evita periclitarea siguranței publice în timpul și după funcționarea sa și pentru a preveni contaminarea mediului Pământului sau a altor corpuri cerești.

Nu în ultimul rând, planul de control prin satelit trebuie să includă măsuri pentru prevenirea oricărei contaminări dăunătoare spațiului cosmic, precum și măsuri privind sfârșitul de "viață" al satelitului.

Măsurile de scoatere din funcțiune al satelitului vizează:

- scoaterea de pe orbită și reintrarea în atmosfera terestră, cu un loc de aterizare asigurat;
- dislocarea satelitului pe „orbita cimitirului”; sau
- desfășurarea satelitului pe orbita altui corp ceresc care să-i permită căderea pe acesta.

În situația în care niciuna dintre măsurile de mai sus nu poate fi luată din cauza unor constrângeri financiare, tehnice sau de altă natură, atunci încetarea controlului satelitului după luarea măsurilor pentru prevenirea defecțiunilor și a exploziei poate fi acceptată.

Tehnologiile legate de dezvoltarea spațiului cosmic sunt supuse atât reglementărilor de control al exporturilor, cât și al importurilor, în conformitate cu Legea privind schimburile și comerțul exterior al Japoniei.

Guvernul furnizează o listă de produse reglementate, exportul (sau furnizarea de tehnologii aferente) către țări sau zone străine necesitând o aprobare prealabilă. Multe dintre produse sunt relevante pentru securitatea națională și, în consecință, o serie de tehnologii relevante pentru rachete și sateliți sunt supuse reglementărilor privind controlul exporturilor.

De asemenea, poate fi necesară o solicitare prealabilă la guvern pentru introducerea anumitor tehnologii legate de dezvoltarea spațiului cosmic de către un nerezident. Cerințele pentru importul de tehnologie includ orice transfer și licențiere necesare pentru drepturile de proprietate intelectuală și alte tehnologii de fabricație și procesare.

Planul de bază privind politica spațială, care a fost revizuit de guvern în anul 2020 recunoaște importanța tot mai mare a spațiului cosmic pentru securitatea

națională și subliniază consolidarea capacităților industriale, științifice și tehnologice ale Japoniei. În plus, Planul de bază pentru 2020 prevede scopul guvernului de a participa la programe internaționale de explorare a spațiului, cum ar fi programul Artemis condus de NASA în SUA.

În sectorul privat, companiile de producție mari - precum *Mitsubishi Heavy Industries, Ltd (MHI)*, *IHI Aerospace Co, Ltd*, *Mitsubishi Electric Corporation* și *NEC Corporation* - s-au angajat în dezvoltarea spațiului în colaborare cu guvernul, cu sprijinul fondurilor guvernamentale. De asemenea, întreprinderile spațiale mici și mijlocii (parte din *New Space*) își cresc treptat afacerile cu sprijin guvernamental și devin jucători activi în industria spațială.

COREEA DE SUD

Legea nr. 8852/2007 privind răspunderea spațială³⁰ are drept scop protejarea părților vătămate în urma desfășurării de activități spațiale, stabilind nivelul daunelor și limita de răspundere în cazul în care prejudiciul se produce prin acest tip de activități.

În cazul în care guvernul coreean a plătit despăgubiri pentru prejudiciul adus de un stat străin conform prevederilor Convenției privind răspunderea internațională pentru daune cauzate de obiecte spațiale, guvernul coreean poate prezenta o cerere pentru despăgubiri părții respective.

În cazul în care apar daune în urma acțiunilor desfășurate în spațiu, partea care lansează obiectul cosmic are responsabilitatea de a plăti sumele compensatorii stabilite. Cu toate acestea, în cazul daunelor cauzate de conflicte armate, activități ostile, războaie civile sau rebeliuni provocate în spațiul cosmic, partea care desfășoară activități de lansare va fi răspunzătoare numai dacă prejudiciul se datorează abaterii sau neglijenței sale intenționate.

Partea care a efectuat lansarea și care a plătit despăgubiri pentru prejudiciul cauzat de un terț, poate prezenta o cerere de despăgubire către acea parte. Cu toate acestea, dacă prejudiciul s-a datorat furnizării de componente, materiale sau servicii, partea care lansează obiectul spațial poate prezenta o cerere pentru despăgubiri furnizorului numai dacă prejudiciul se datorează unei abateri intenționate sau datorită neglijenței grave a furnizorului sau a angajaților acestuia.

Valoarea compensației care trebuie plătită de către partea care a efectuat lansarea este limitată la două sute de miliarde de woni.

Legea de promovare a dezvoltării spațiului cosmic nr. 7568/2005³¹ are drept scop facilitarea utilizării pașnice și a explorării științifice a spațiului cosmic și de contribuie la apărarea securității naționale, la creșterea solidă a economiei naționale

³⁰ <https://www.unoosa.org/documents/pdf/spacelaw/national/Korean-Space-Liability-Act-unauthorized-translated-version.pdf>

³¹ https://elaw.klri.re.kr/eng_service/lawView.do?hseq=17131&lang=ENG

și la îmbunătățirea vieții cetățenilor prin promovarea sistematică a dezvoltării spațiului cosmic și utilizarea și gestionarea eficientă a obiectelor spațiale.

Guvernul stabilește periodic un plan general pentru promovarea dezvoltării spațiului, care trebuie să includă următoarele chestiuni:

1. aspecte referitoare la obiectivele și direcția politicii de dezvoltare a activității din spațiul cosmic;
2. aspecte privind sistemul și strategia de promovare a dezvoltării spațiului cosmic;
3. aspecte referitoare la planul de promovare a dezvoltării spațiului extraatmosferic;
4. probleme privind extinderea infrastructurii necesare dezvoltării spațiului cosmic;
5. aspecte privind planul de achiziție și investiție, a resurselor financiare necesare dezvoltării spațiului;
6. aspecte privind încurajarea entităților specializate în dezvoltarea spațiului cosmic;
7. aspecte privind cooperarea internațională pentru stimularea dezvoltării spațiului;
8. aspecte privind promovarea proiectelor de dezvoltare spațială;
9. aspecte privind utilizarea și gestionarea obiectelor spațiale;
10. chestiuni referitoare la utilizarea rezultatelor dezvoltării spațiului, cum ar fi transmiterea informațiilor prin satelit;
11. alte aspecte specificate prin decret prezidențial în ceea ce privește promovarea dezvoltării spațiului și utilizarea și gestionarea obiectelor spațiale.

Guvernul trebuie să formuleze un plan general la fiecare 5 ani și finalizează acest plan, sub rezerva deliberării Comitetului național spațial.

Orice persoană fizică/juridică din Republica Coreea care dorește să lanseze un obiect spațial (cu excepția unui vehicul de lansare spațială) din interior sau în afara Republicii Coreea, va depune o solicitare preliminară la ministrul *Educației, științei și tehnologiei* cu cel puțin 180 de zile înainte de data programată de lansare, astfel cum este prevăzut de decretul prezidențial.

În oricare dintre următoarele cazuri, o persoană care nu este cetățean al Republicii Coreea trebuie, de asemenea, să depună o solicitare preliminară la ministrul *Educației, științei și tehnologiei*:

- în cazul în care dorește să lanseze un obiect spațial dintr-o zonă cu ajutorul unei structuri situate pe teritoriul coreean sau care se află în jurisdicția Republicii Coreea;
- în cazul în care acesta dorește să lanseze un obiect spațial din afara Republicii Coreea folosind un vehicul de lansare spațială deținut de guvern sau de către un cetățean al Republicii Coreea.

Orice persoană care solicită înregistrarea preliminară a unui obiect spațial în conformitate cu prevederile legale va atașa un plan de lansare care descrie următoarele aspecte:

- scopul utilizării obiectului spațial;
- titularul licenței obiectului spațial;
- durabilitatea și durata de viață a obiectului spațial;
- locul și data programată a lansării;
- orbita de bază a obiectului spațial;
- furnizorul și performanța vehiculului de lansare spațială care urmează să fie utilizat pentru obiectul spațial;
- răspunderea pentru daune în cazul producerii unui accident spațial;
- producătorul, numărul de serie și data de fabricație a obiectului spațial;
- alte aspecte specificate prin decretul prezidențial ca fiind relevante pentru lansarea, utilizarea și gestionarea obiectelor spațiale.

Orice persoană care a finalizat înregistrarea prealabilă a unui obiect spațial în conformitate cu prevederile legale trebuie să înregistreze obiectul spațial la Ministerul educației, științei și tehnologiei în termen de 90 de zile de la data la care obiectul este plasat cu succes pe orbita Pământului, cu condiția ca teza anterioară să nu se aplice niciunui obiect spațial înregistrat într-o țară străină, în temeiul unui acord cu guvernul statului de lansare, în conformitate cu prevederile Convenției privind înregistrarea obiectelor lansate în spațiul cosmic.

În cazul în care înregistrarea unui obiect spațial se face în conformitate cu prevederile legale, ministrul educației, științei și tehnologiei înregistrează acest obiect spațial la Organizația Națiunilor Unite prin intermediul ministrului afacerilor externe și comerțului, în conformitate cu prevederile Convenției privind înregistrarea obiectelor lansate în spațiul cosmic.

Ministerul educației deține și gestionează registrele de înregistrare preliminară și de înregistrare a obiectelor spațiale.

Orice persoană care dorește să lanseze un vehicul spațial trebuie să obțină aprobarea ministrului educației în oricare dintre următoarele cazuri:

- lansarea vehiculului spațial se realizează într-o zonă sau cu o instalație situată pe teritoriul coreean sau aflată sub jurisdicția Republicii Coreea;
- lansarea unui vehicul spațial aflat în proprietatea guvernului sau a unui cetățean al Republicii Coreea, din afara teritoriului Republicii Coreea.

Orice persoană care dorește să obțină un permis de lansare va depune o cerere la ministrul *Educației, științei și tehnologiei*, împreună cu planul de lansare prevăzut de lege, inclusiv un raport de analiză privind siguranța, un plan pentru funcționarea încărcăturii pe vehicul și un plan de despăgubire pentru daune.

Ministrul educației trebuie să ia în considerare următoarele aspecte la acordarea unui permis de lansare:

1. adecvarea scopurilor de utilizare a vehiculului de lansare spațială;
2. adecvarea controlului de siguranță al vehiculului de lansare spațială și al altor dispozitive utilizate pentru lansare;
3. capacitatea financiară a solicitantului de a suporta răspunderea pentru daune;

4. alte aspecte specificate prin Ordonanță de Ministerul educației, științei și tehnologiei ca fiind necesare pentru lansare și pregătirea pentru lansare, inclusiv deplasarea vehiculului de lansare spațială la locul prevăzut pentru lansare.

Persoanelor care se încadrează într-una dintre următoarele situații nu i se va permite să lanseze un vehicul spațial:

- persoană fizică majoră declarată incapabilă;
- persoană fizică/juridică aflată în stare de faliment;
- o persoană fizică cu cazier judiciar (mai puțin de 2 ani de la eliberarea din închisoare);
- persoană care a primit o pedeapsă cu suspendare, care se află în perioada de suspendare;
- o corporație al cărei reprezentant intră sub incidența paragrafelor de mai sus.

Ministrul educației poate anula un permis de lansare pentru un vehicul spațial dacă are loc oricare dintre următoarele evenimente:

- dacă lansarea este întârziată fără niciun motiv justificat cu un an sau mai mult de la data permisă pentru lansare;
- dacă permisul de lansare este obținut prin înșelăciune sau în orice alt mod fraudulos;
- în cazul în care șeful oricărei agenții administrative centrale relevante solicită anularea permisului de lansare deoarece se anticipează o amenințare gravă la adresa securității naționale;
- dacă există o problemă în controlul siguranței vehiculului de lansare spațială, cum ar fi scurgeri de combustibil din vehiculul de lansare spațială înainte de lansare și o defecțiune a sistemului de telecomunicații;
- dacă se obține permisiunea de modificare a permisului cu încălcarea prevederilor legale;

Orice persoană care a lansat un obiect spațial este răspunzătoare pentru daunele rezultate dintr-un accident spațial cauzat de obiectul spațial. Pentru astfel de cazuri, amploarea daunelor, limitele răspunderii și alte aspecte relevante sunt prevăzute printr-un act separat.

Ministrul educației poate înființa sub controlul său un *Comitet de investigare a accidentelor spațiale* pentru a investiga cauzele de producere a accidentelor spațiale. Acest Comitet poate fi format din 5-11 membri, președintele fiind numit de ministrul Educației.

Ministrul Educației poate adopta măsurile necesare pentru facilitarea distribuirii și utilizării informațiilor satelitare, obținute de un satelit artificial, care se realizează în conformitate cu un plan general, cum ar fi desemnarea și înființarea unei organizații dedicate exclusiv acestor informații. În astfel de cazuri, ministrul de resort se va consulta cu ministrul transporturilor și afacerilor maritime cu privire la datele spațiale care pot fi făcute publice, în temeiul Legii privind datele spațiale naționale.

Ministrul de resort poate subvenționa cheltuielile necesare pentru facilitarea distribuirii și utilizării informațiilor satelitare în limita bugetului.

Ministrul *Educației, științei și tehnologiei* va adopta măsuri de sprijinire a eforturilor sectorului privat de promovare a proiectelor de dezvoltare spațială și de extindere a investițiilor în cercetare și dezvoltare, cum ar fi asigurarea de resurse umane deosebite necesare pentru dezvoltarea spațiului, oferirea de sprijin în ceea ce privește fiscalitatea și finanțarea proiectelor, precum și achiziții preferențiale.

Orice persoană care lansează un obiect spațial fără permisiunea autorităților se pedepsește cu închisoare de până la 5 ani sau cu amendă, care nu depășește 50 de milioane de woni.

Orice persoană care se încadrează în oricare dintre următoarele paragrafe se pedepsește cu amendă pentru neglijență, în cuantum de cel mult 10 milioane de woni:

- persoana care nu depune cererea de înregistrare preliminară a unui obiect spațial;
- persoana care nu depune cererea de înregistrare a unui obiect spațial;
- persoana care nu raportează modificările aduse permisului de lansare.

CANADA

Potrivit prevederilor Legii privind sistemele spațiale de teledetecție³² operatorul de sistem necesită o licență pentru desfășurarea activităților de acest tip. Aceste prevederi se aplică și următoarelor persoane, în ceea ce privește activitățile lor desfășurate în afara Canadei:

- a) cetățeni canadieni;
- b) rezidenți permanenți;
- c) corporații care își desfășoară activitatea în conformitate cu legile Canadei sau ale unei provincii din Canada.

La cerere, ministrul de resort poate, având în vedere securitatea națională a Canadei, siguranța forțelor militare canadiene, conduita relațiilor internaționale ale Canadei, obligațiile internaționale ale Canadei și orice alți factori relevanți:

- emite o aprobare provizorie a unei cereri de licență;
- să elibereze o licență;
- propune modificarea sau reînnoirea unei licențe.

Condiții de acordare a licenței:

- titularul licenței trebuie să păstreze controlul asupra sistemului licențiat;
- titularul licenței nu poate permite nici unei alte persoane să desfășoare o activitate controlată în exploatarea sistemului decât în conformitate cu normele pentru care s-a acordat licența;
- datele neprelucrate/brute și produsele de teledetecție din sistem despre teritoriul oricărei țări - dar fără a include datele sau produsele care au fost

³² <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/R-5.4/page-1.html#h-427027>

- îmbunătățite sau cărora le-a fost adăugată o anumită valoare - trebuie să fie puse la dispoziția guvernului țării respective într-un interval de timp rezonabil;
- licențiatul trebuie să păstreze controlul asupra datelor brute și a produselor de teledetecție din sistem până când acestea sunt eliminate în conformitate cu prevederile legale.

Programul spațial canadian este administrat de către Agenția spațială canadiană, care a contribuit cu tehnologie, expertiză și personal la efortul spațial mondial, în special în colaborare cu ESA și NASA. Pe lângă astronauții și sateliții săi, unele dintre cele mai notabile contribuții tehnologice canadiene la explorarea spațiului includ programul *Canadarm* de pe Naveta spațială și *Canadarm2* de pe Stația Spațială Internațională.

Guvernul canadian a anunțat, în ianuarie 2023, crearea unui cadru de reglementare care să permită lansările comerciale din interiorul țării, ca parte a unui efort de extindere a industriei spațiale din Canada³³.

Într-o fază intermediară, care se preconizează că va dura aproximativ trei ani, guvernul va analiza cererile de lansare comercială de la caz la caz. Aceste aplicații vor fi revizuite pentru a se asigura că sunt sigure și durabile din punct de vedere ecologic.

În această perioadă intermediară, "[Transport Canada](#)" va colabora cu alte agenții guvernamentale pentru a dezvolta un cadru oficial de licențiere pentru lansările comerciale. Aceasta va include un proces de revizuire inter-agenții pentru a verifica dacă lansările propuse respectă legislația națională și tratatele internaționale.

Cea mai importantă de companie de lansare canadiană este [Maritime Launch Services](#) (MLS), care lucrează de câțiva ani la înființarea unui port spațial în Noua Scoție care să permită lansări de rachete Cyclone - 4M și, eventual, alte vehicule de lansare. MLS a început construcția portului spațial la sfârșitul anului 2022, după ce a obținut toate aprobările necesare.

Repere pentru sateliții comerciali³⁴

Departamentul guvernamental *Innovation, Science and Economic Development* (ISED) așteaptă să primească cereri de la operatori, cu planuri bine dezvoltate pentru utilizarea spectrelor pozițiilor orbitale solicitate. Etapele sunt menite să asigure faptul că operatorii licențiați realizează progrese în timp util în construcția și implementarea sateliților lor și în furnizarea de servicii.

Departamentul a stabilit un interval de timp de implementare de cinci ani, cu repere standard pentru proiectele comerciale prin satelit.

³³ <https://spacenews.com/canadian-government-to-establish-commercial-launch-licensing-regulations/>

³⁴ <https://ised-isde.canada.ca/site/spectrum-management-telecommunications/en/learn-more/key-documents/procedures/client-procedures-circulars-cpc/cpc-2-6-02-licensing-space-stations#s4.1>

Pentru proiectele comerciale NGSO³⁵, o treime din constelație trebuie să fie desfășurată în 6 ani, iar întreaga constelație trebuie implementată în 9 ani. Dacă titularul licenței nu implementează o treime din constelație până în anul 6, dar furnizează servicii comerciale, licența nu va fi revocată, dar va fi modificată pentru a reflecta caracteristicile constelației în anul 6 și nicio desfășurare ulterioară nu va fi permisă în baza acestei autorizații.

Satelitul este de așteptat să fie în funcțiune, în conformitate cu documentele asociate ITU și cu autorizația/autorizațiile naționale aferente, cel târziu până la data limită finală. Etapele de referință sunt strict aplicate. ISED nu anticipează acordarea de prelungiri de reper în absența unor circumstanțe extraordinare, cum ar fi eșecurile de lansare. De asemenea, ISED nu consideră că eșecul de a asigura un client este un motiv acceptabil pentru a prelungi termenele de referință.

Acolo unde etapele de referință au fost ratate și nu au fost extinse, ISED inițiază un proces de revocare menit să facă spectrul disponibil pentru licențiere altor entități. Pentru proiectele necomerciale, vor fi dezvoltate etape care sunt adecvate pentru proiectul individual.

Licențele și aprobările sunt emise cu o serie de condiții. Nerespectarea condițiilor de licență poate conduce la retragerea unei aprobări sau revocarea unei licențe.

Licențiații și deținătorii de aprobări, în principiu, trebuie să mențină o înregistrare ITU validă sau să fie asociați cu o alocare canadiană în benzile planificate (Regulamentele radio ITU).

Licențele de spectru pentru FSS, BSS și aprobările de principiu pentru sateliții MSS sunt eliberate pe o perioadă de 20 de ani. Acest termen are la bază o perioadă de cinci ani pentru planificarea, construirea și lansarea unui nou sistem de sateliți, cu o perioadă de 15 ani de funcționare. Aceste licențe vor fi supuse respectării în continuare a condițiilor de licență și plății taxelor anuale.

Licențele radio sunt anuale și pot fi reînnoite, sub rezerva respectării în continuare a condițiilor de licență și a plății taxelor anuale aplicabile. Pentru proiectele de satelit care au o speranță de viață mai scurtă, ISED va emite aprobări și autorizații pe termen mai scurt.

CHINA

În China, lansarea și operarea sateliților sunt reglementate de Administrația Spațială Națională a Chinei ([CNSA](#)), sub îndrumarea Consiliului de Stat. Organizațiile și companiile care doresc să lanseze sateliți trebuie să solicite și să obțină o aprobare de la CNSA, care evaluează siguranța, securitatea națională și alți factori relevanți. China este, de asemenea, semnatară a acordurilor internaționale precum Tratatul privind spațiul cosmic și Convenția privind înregistrarea obiectelor

³⁵ Euroconsult anticipează că sateliții aflați pe orbită non-geostaționară (NGSO) vor reprezenta 90% din capacitatea de pe orbită în 2026. Este de așteptat ca oferta globală de capacitate de satelit de mare capacitate (HTS) să crească de peste șase ori din 2021 până în 2026, depășind capacitatea de 60.000 Gbps.

lansate în spațiul cosmic, care reglementează utilizarea pașnică a spațiului cosmic și necesită înregistrarea sateliților lansați în spațiul cosmic.

Ordinul nr. 12/2002 privind obiectele civile spațiale³⁶ prevede o serie de măsuri formulate cu scopul de a reglementa administrarea proiectelor civile de lansare în spațiu, de a promova dezvoltarea sănătoasă a industriei spațiale civile, de a menține securitatea statului și beneficiile publice și de a îndeplini obligațiile Chinei ca stat contractant față de structurile internaționale.

Proiectele de lansare spațială civilă menționate se referă la intrarea sateliților în interiorul spațiului cosmic al Chinei, care nu au scopuri militare, precum și la ieșirea unor sateliți construiți de persoane fizice/juridice sau alte organizații din Republica Populară Chineză.

Sistemul de administrare al autorizațiilor se aplică proiectelor de lansare în spațiu de către civili. Orice persoană fizică, persoană juridică sau altă organizație care desfășoară proiecte de lansare în spațiu trebuie, în conformitate cu prevederile legale, să solicite examinarea și aprobarea acestora și nu va realiza proiectele de lansare în spațiu până când nu se constată calitatea lor în urma examinării și nu a obținut autorizația pentru proiecte civile de lansare în spațiu.

Comisia de știință, tehnologie și industrie pentru apărare națională (STIND) va aproba o planificare și o administrare uniformă pentru proiectele civile de lansare în spațiu și răspunde de examinarea, aprobarea și supravegherea lor.

Antreprenorul general al proiectului va fi solicitantul autorizației. În cazul în care nu există un contractant general de proiect intern, proprietarul final al satelitelui sau al altei nave spațiale va fi solicitantul autorizației. Acesta trebuie să respecte legile și reglementările statului și va păstra secretele de stat. De asemenea:

- proiectul nu pune în pericol securitatea statului, nu prejudiciază beneficiile statului, nu încalcă politicile diplomatice ale statului sau convențiile internaționale care au fost încheiate și sunt în vigoare;
- proiectul aplicat nu generează un pericol iremediabil pentru sănătatea, siguranța sau proprietățile cetățenilor din cauza neglijenței majore sau a unor acte intenționate;
- proiectul deține actele de autorizare relevante pentru realizarea proiectului, care sunt eliberate de departamentele competente ale statului;
- proiectul deține documentele tehnice și economice complete pentru realizarea sa.

Solicitantul va transmite Comisiei STIND, cu 9 luni înainte de luna prestabilită pentru lansarea proiectului, următoarele documente:

- scrisoarea de cerere de autorizație pentru proiectul de lansare în spațiu și materialele de examinare a calificării solicitantului autorizației;
- materialele relevante care dovedesc că proiectul este conform cu legile și reglementările statului privind protecția mediului;

³⁶ <http://www.asianlii.org/cn/legis/cen/laws/imotaopfcslp771/>

- intervalul prestabilit pentru lansare, cerințele tehnice privind satelitul, racheta purtătoare și sistemul de comunicații pentru lansare, observare și control, parametrii orbitali detaliați ai rachetei purtătoare, raportul de inspecție privind zona de aterizare sau locul de recuperare și documentele privind parametrii orbitali detaliați ai satelitului și utilizarea resurselor de frecvență;
- pentru un proiect străin, copii ale documentelor obligatorii pentru lansare, cerințele tehnice privind satelitul, racheta purtătoare și sistemul de comunicații pentru lansare, observare și control, parametrii orbitali detaliați ai rachetei purtătoare, raportul de inspecție privind zona de aterizare sau locul de recuperare și documentele privind parametrii orbitali detaliați ai satelitului și utilizarea resurselor de frecvență. De asemenea, trebuie atașată o copie a licenței stației radio centrale a Republicii Populare Chineze, eliberată de către Ministerul industriei pentru stația spațială;
- raportul de proiectare de siguranță aferent proiectului și materialele de garantare a securității publice; materiale suplimentare privind fiabilitatea sistemului de siguranță, documente ce trebuie să pună în evidență starea normală și defecțiunile ce pot apărea la racheta purtătoare în timpul lansării, siguranța personală în apropierea locului de lansare și în perimetrul zonei de lansare, modul de evitare a poluării cu resturile spațiale, precum și alte elemente de siguranță relevante.

Comisia STIND, în termen de 30 de zile de la primirea documentelor de aplicare, va organiza examinarea proiectului care face obiectul cererii și fie va elibera un permis solicitantului, fie va respinge solicitarea.

În cazul în care solicitantul are vreo obiecție privind concluziile examinării, acesta poate solicita Comisiei STIND reexaminarea proiectului sau poate solicita reexaminarea administrativă în conformitate cu prevederile legale.

Aspectele relevante ale unui proiect străin trebuie să fie analizate de o companie de comerț exterior desemnată de guvernul chinez, iar contractul pentru un astfel de proiect nu va intra în vigoare până când nu este aprobat de către Comisia STIND.

Autorizația trebuie să cuprindă:

- numele solicitantului/reprezentantului legal;
- adresa de înregistrare (domiciliul solicitantului);
- conținutul principal al proiectului;
- timpul prestabilit pentru lansare;
- perioada de valabilitate a permisului;
- structura care emite permisul și momentul eliberării.

Autorizația se limitează la un singur proiect, iar permisul nu poate fi modificat sau transferat.

În ceea ce privește un proiect care nu poate fi realizat din cauza gestionării necorespunzătoare de către titularul autorizației a activității propriu-zise, Comisia STIND va anula autorizația respectivă.

În ceea ce privește un proiect pentru care autorizația este suspendată, solicitantul proiectului nu poate depune, în termen de 2 ani de la suspendare, o a doua cerere de autorizare pentru același proiect.

Titularul permisului trebuie să respecte prevederile legale pentru a achiziționa asigurarea de răspundere civilă și alte asigurări relevante pentru lansarea unui obiect spațial.

Pentru un proiect aflat în stadiul de șantier de lansare în China, titularul de autorizație trebuie, cu 6 luni înainte de luna prestabilită pentru lansare, să raporteze Comisiei STIND planul de lansare a proiectului și locul de lansare:

- documente privind starea tehnică a rachetei de transport, documente privind controlul stării calității, schița testelor de zbor, documente privind securitatea și confidențialitatea, etc.;
- copii ale poliței de asigurare de răspundere civilă pentru proiect și copii ale documentelor relevante;

Pentru un proiect aflat în stadiul de lucru (care implică o lansare în afara Chinei), titularul autorizației va depune, cu 60 de zile înainte de ziua prestabilită pentru lansare, o cerere la Comisia STIND pentru aprobarea utilizării instalațiilor.

Comisia STIND va supraveghea și inspecta derularea proiectelor aprobate, iar funcționarii împuterniciți au dreptul de a verifica activitățile relevante în timpul derulării lor.

Titularul de autorizație care depune documente false, comite fraude sau prejudiciază statul în timpul desfășurării proiectului va fi sancționat administrativ în condițiile legii, iar dacă săvârșește o infracțiune, este supus răspunderii penale, conform prevederilor legale.

SUA

Legea națională privind aeronautica și spațiul (1958) conține următoarele aspecte:

- politica Statelor Unite are la bază faptul că activitățile din spațiu trebuie să fie dedicate unor scopuri pașnice în beneficiul întregii omeniri, apreciind că bunăstarea și securitatea generală a Statelor Unite necesită luarea măsurilor adecvate pentru desfășurarea de activități aeronautice și spațiale. În plus, astfel de activități trebuie să fie în responsabilitatea unei agenții civile, care să exercite controlul asupra activităților aeronautice și spațiale, sponsorizate de Statele Unite, cu excepția activităților specifice sau asociate cu dezvoltarea sistemelor de arme, a operațiunilor militare sau legate de apărarea Statelor Unite, care vor fi conduse de către Departamentul Apărării.
- activitățile aeronautice și spațiale ale Statelor Unite se desfășoară de o asemenea manieră încât să contribuie material la unul sau mai multe dintre următoarele obiective:

- extinderea cunoștințelor umane despre fenomenele din atmosferă și spațiu;
- îmbunătățirea utilității, performanței, vitezei, siguranței și eficienței vehiculelor aeronautice și spațiale;
- dezvoltarea și operarea vehiculelor capabile să transporte instrumente, echipamente, provizii și organisme vii în spațiu;
- întocmirea de studii pe termen lung privind beneficiile potențiale care pot fi obținute din oportunitățile și problemele implicate în utilizarea activităților aeronautice și spațiale, în scopuri pașnice și științifice;
- punerea la dispoziția agențiilor direct interesate din domeniul apărării naționale a descoperirilor care au valoare sau semnificație militară și furnizarea materialelor de acest tip agenției civile înființate pentru a conduce și controla activitățile aeronautice și spațiale nemilitare, a informațiilor privind descoperirile care au valoare sau semnificație pentru acea agenție;
- cooperarea Statelor Unite cu alte națiuni și grupuri de națiuni în activitatea desfășurată în temeiul legii și în aplicarea pașnică a rezultatelor obținute;
- utilizarea eficientă a resurselor științifice și de inginerie ale Statelor Unite, cu o strânsă cooperare între toate agențiile americane interesate, pentru a evita dublarea inutilă a eforturilor, facilităților și echipamentelor.

În Statele Unite, lansarea și operarea sateliților sunt reglementate de *Federal Aviation Administration* (FAA) prin intermediul *Office of Commercial Space Transportation* (AST). Companiile și organizațiile care doresc să lanseze sateliți trebuie să solicite și să obțină o licență de la AST, care evaluează riscurile de siguranță și securitate națională asociate cu lansarea. În plus, Statele Unite respectă și acordurile internaționale, cum ar fi Tratatul privind spațiul cosmic, care guvernează utilizarea pașnică a spațiului cosmic și interzice națiunilor să pretindă suveranitatea asupra corpurilor cerești. În plus, FAA reglementează și lansările de sateliți prin eliberarea de permise și impunerea de reglementări de siguranță.

În Statele Unite, utilizarea comercială a spațiului cosmic precum și mineritul spațial, turismul spațial și comerțul spațial sunt guvernate de o combinație de legi și reglementări federale.

Biroul de Transport Spațial Comercial (AST) din cadrul Administrației Federale a Aviației (FAA) este responsabil pentru reglementarea utilizării comerciale a spațiului cosmic, inclusiv eliberarea de licențe pentru lansări și aterizări ale navelor spațiale. AST are autoritatea de a aproba, licenția și reglementa utilizarea comercială a spațiului cosmic în scopuri precum turismul spațial și mineritul spațial.

Comisia Federală de Comunicații (FCC) reglementează utilizarea spectrului de frecvență radio pentru operațiuni comerciale prin satelit și alte activități legate de spațiu.

În ceea ce privește mineritul spațial, SUA nu a adoptat încă o legislație specifică care să reglementeze extracția resurselor din corpurile cerești. Cu toate acestea, SUA este semnatară a Tratatului privind spațiul cosmic, care interzice

națiunilor să pretindă suveranitatea asupra corpurilor cerești și solicită utilizarea pașnică a spațiului cosmic.

În ceea ce privește turismul spațial, în prezent nu există un cadru de reglementare federal cuprinzător în vigoare în SUA. Oficiul FAA pentru transport spațial comercial a emis linii directe pentru acordarea de licențe pentru vehiculele de lansare reutilizabile suborbitale, dar dezvoltarea turismului spațial este încă în stadiile incipiente și este probabil să se confrunte cu provocări de reglementare pe măsură ce se extinde.

În Statele Unite, reglementarea zonelor de lansare a rachetelor și a zonelor de aterizare/îmbarcare este guvernată de o serie de legi federale și de stat. Administrația Federală a Aviației (FAA) are jurisdicție asupra lansărilor și aterizărilor prin acordarea de licențe pentru lansări spațiale comerciale, în timp ce Comisia Federală Maritimă (FMC) reglementează activitatea navelor oceanice care sprijină lansările și aterizările. Forțele Aeriene ale Statelor Unite au, de asemenea, jurisdicție asupra lansărilor militare, iar Administrația Națională pentru Aeronautică și Spațiu (NASA) are autoritate asupra lansărilor și aterizărilor legate de misiunile sale.

Locurile comerciale de lansare și aterizare/amerizare, cunoscute în mod obișnuit sub numele de porturi spațiale, trebuie, de asemenea, să fie autorizate. Procedurile de acordare a licențelor pentru porturile spațiale comerciale sunt prevăzute de FAA³⁷.

Commercial Space Transportation își gestionează activitatea de licențiere și reglementare, precum și o varietate de programe și inițiative pentru a asigura securitatea și facilitarea creșterii industriei de transport spațial comercial din SUA printr-o serie de structuri specifice.

Ca parte a procesului de licențiere, furnizorilor de lansare li se solicită să poarte răspundere față de terți printr-o asigurare care se regăsește la nivelul tuturor statelor analizate în această lucrare. Metoda de calculare a sumei de asigurare se bazează pe estimarea unei pierderi maxime, până la un plafon legal de 500 milioane de dolari. În cazul unor daune mai mari decât suma de asigurare stabilită, guvernul federal poate despăgubi persoanele fizice/juridice licențiate până la nivelul sumei de 3,1 miliarde de dolari.

Conform prevederilor 51 U.S. §50702, Biroul pentru comerț spațial al Departamentului de comerț este unitatea principală pentru coordonarea problemelor, programelor și chestiunilor legate de spațiul cosmic. Directorul acestei structuri este însărcinat cu următoarele atribuții:

- 1) promovarea investițiilor furnizorilor comerciali în activități spațiale prin colectarea, analizarea și diseminarea informațiilor despre piețele spațiale și desfășurarea de ateliere și seminarii pentru creșterea gradului de conștientizare a oportunităților comerciale din spațiu;
- 2) asistarea furnizorilor comerciali din Statele Unite în eforturile lor de a desfășura afaceri comerciale cu guvernul Statelor Unite;

³⁷ https://www.faa.gov/about/office_org/headquarters_offices/ast

- 3) acționează ca "avocat" al industriei de profil în cadrul ramurii executive a Guvernului federal pentru a se asigura că acesta îndeplinește cerințele legate de activitățile din spațiul cosmic.

Reducerea / recoltarea resturilor/reziduurilor orbitale este o chestiune deosebit de importantă în analizele factorilor de resort din guvernul american. Resturile de pe orbita Pământului prezintă un risc serios atât pentru zborurile spațiale comerciale, cât și pentru cele guvernamentale. Acestea cuprind sateliți dispăruți/dezafecți, porțiuni uzate provenite de la rachete, fragmente de la sateliți sau rachete explodate precum și diverse alte obiecte create de om. Rețeaua de Supraveghere Spațială (operată de DOD) urmărește în mod obișnuit resturile orbitale mai mari de aproximativ 10 cm² în diametru.

În conformitate cu Programul *Orbital Debris*, există peste 21.000 de obiecte de resturi orbitale. Deoarece viteza obiectelor pe orbită este de câteva mii de mile/h, o coliziune cu un obiect mic de 0,2 mm poate fi o amenințare, iar o coliziune cu un obiect mai mare poate fi devastatoare³⁸.

Practicile standard stabilesc patru principii:

- 1) eliminarea resturilor eliberate în timpul operațiunilor spațiale normale;
- 2) minimalizarea exploziilor accidentale;
- 3) minimizarea resturilor existente în coliziuni;
- 4) distrugerea navelor spațiale și a componentelor vehiculelor de lansare la sfârșitul duratei de viață a misiunii.

Reglementarea registrului spațial se referă la setul de reguli și linii directoare care guvernează înregistrarea și menținerea informațiilor despre localizarea și caracteristicile obiectelor sau caracteristicilor dintr-o zonă geografică. Aceste informații sunt de obicei stocate într-o bază de date spațială sau într-un sistem de informații geografice (GIS).

De asemenea, în Statele Unite, reglementarea registrului spațial este guvernată de o serie de agenții federale și de stat, în funcție de scopul și de tipul de informații care sunt înregistrate. De exemplu, *U.S. Census Bureau* este responsabil pentru colectarea și menținerea datelor privind caracteristicile demografice, economice și sociale ale populației, în timp ce *US Geological Survey* (USGS) este responsabil pentru colectarea și menținerea informațiilor despre resursele naturale, geologie și geografie. Agențiile federale precum Agenția pentru Protecția Mediului (EPA) și Departamentul Agriculturii mențin, de asemenea, baze de date legate de domeniile lor respective.

În plus, există diverse organizații industriale și profesionale care stabilesc standarde pentru înregistrarea și întreținerea datelor spațiale, cum ar fi *Open Geospatial Consortium* (OGC) și Asociația pentru Sisteme Informaționale Urbane și Regionale (URISA).

O licență pentru desfășurarea de activități spațiale este eliberată sau transferată în temeiul legii pentru următoarele acțiuni³⁹:

³⁸ <https://orbitaldebris.jsc.nasa.gov/>

³⁹ <https://uscode.house.gov/view.xhtml?path=/prelim@title51/subtitle5/chapter509&edition=prelim>

- 1) pentru ca o persoană să lanseze un vehicul sau să opereze într-un loc de lansare sau un loc de reintrare aflat pe teritoriul Statelor Unite;
- 2) pentru un cetățean american care lansează un vehicul sau operează într-un loc de lansare sau un loc de reintrare, în afara teritoriului Statelor Unite.
- 3) pentru un cetățean american să lanseze un vehicul sau să opereze un loc de lansare sau un loc de reintrare, în afara Statelor Unite și în afara teritoriului unei țări străine, cu excepția cazului în care există un acord între Guvernul Statelor Unite și guvernul țării străine care prevede că acesta din urmă are jurisdicție asupra lansării sau reintrării vehiculului în atmosfera Pământului.

În conformitate cu cerințele privind sarcina utilă - deținătorul unei licențe sau al unui permis conform legii poate lansa sau readuce pe Pământ o sarcină utilă numai dacă aceasta respectă toate cerințele prevăzute de legile americane, legate de lansarea sau reintroducerea în atmosfera Pământului a unei încărcături utile.

Secretarul de stat din domeniul transportului va stabili dacă au fost obținute toate licențele, autorizațiile și permisele necesare pentru o încărcătură utilă. Dacă nu este necesară nicio licență, autorizație sau permis, secretarul poate împiedica lansarea sau reintrarea dacă decide că lansarea sau readucerea pe Pământ ar pune în pericol sănătatea și siguranța publică, siguranța proprietăților cetățenilor, securitatea națională sau interesul de politică externă al Statelor Unite.

NASA și FAA au interese complementare și interdependente în crearea unui sistem robust al industriei spațiale comerciale, pentru a obține un acces sigur, fiabil și rentabil la spațiu cosmic și în ceea ce privește sporirea competitivității, siguranței și accesibilității capacităților aerospațiale americane, inclusiv capabilități de ultimă generație, cum ar fi sistemele de zbor spațial suborbital.

Memorandumul dintre cele două structuri⁴⁰ este destinat să susțină activități spațiale comerciale legate de transportul pasagerilor guvernamentali și neguvernamentali, a mărfurilor și încărcăturilor utile atât pentru stațiile orbitale, cât și pentru cele suborbitale, misiuni sigure, rentabile, care să evite situațiile conflictuale și seturi multiple de standarde.

Domeniile în care părțile încearcă să colaboreze pentru a-și continua cooperarea desfășurată până în prezent și urmărirea unor noi colaborări includ, dar nu se limitează la:

- *relansarea cadrului legal*
 - adoptarea unui cadru stabil între cerințele NASA și reglementările FAA pentru
 - industria de lansări spațiale din SUA, inclusiv pentru zborurile spațiale cu echipaj uman.
 - creșterea transparenței în timpul procesului de revizuire a licenței prin îndrumarea solicitantului, prin comunicarea unui standard de funcționare inter-agenții, prin comunicarea de proceduri necesare;
 - dezvoltarea și promovarea celor mai bune practici pentru evaluarea conjuncțiilor dintre navele spațiale în operațiunile orbitale;

⁴⁰ https://www.faa.gov/sites/faa.gov/files/space/legislation_regulation_guidance/FAA_MOU_signed_by_NASA_and_FAA.pdf

- promovarea intereselor entităților care susțin misiunile private de astronauți prin colaborare, pentru a asigura coerența între cerințele contractului/acordului dintre NASA și FAA;
 - promovarea intereselor operatorilor specializați în lansările comerciale din SUA în misiuni suborbitale, precum și misiuni pe orbita joasă a Pământului (LEO), inclusiv către Stația Spațială Internațională și viitoarele platforme de zbor liber din sectorul privat.
- *domeniul medical*
 - prin Șeful structurii de sănătate și Ofițerul medical federal sau alte persoane desemnate, încearcă să partajeze datele medicale clinice ale zborurilor spațiale, informații și cunoștințe privind aspectele biomedicale (fiziologice și patologice), efectele zborului spațial orbital și suborbital (de lungă și scurtă durată) pentru ocupanții vehiculelor spațiale și ai habitatelor spațiale, inclusiv aspectele medicale după zbor.
- *securitate*
 - promovarea siguranței publice și a siguranței zborurilor spațiale umane.
 - coordonarea lecțiilor reținute din investigațiile desfășurate.
 - coordonarea unei abordări pentru partajarea datelor de siguranță cu publicul larg pentru a îmbunătăți înțelegerea riscurilor cunoscute ale spațiului.
- *zboruri spațiale suborbitale*
 - NASA colaborează și se bazează pe reglementările FAA și pe licențele comerciale ale furnizorilor de transport spațial suborbital, investind strategic pentru introducerea tehnologiilor spațiale de ultimă generație, inclusiv în ceea ce privește transportul, testarea și calificarea hardware-ului pentru zboruri spațiale și cercetarea micro-gravitației, pregătirea astronauților și activitățile de zbor spațial cu echipaj uman;
 - se caută zone pentru oportunități de cercetare în comun cu mediul academic sau cu industria, pentru consolidarea și avansarea tehnologiilor și cunoștințelor științifice necesare;
 - NASA și FAA încearcă să promoveze interesele unui program pilot suborbital cu porturi spațiale desemnate, design spațial aerian, secvențiere, modalități de lansare și ferestre de palier, etc.
- *pregătirea individuală pentru zborul spațial uman*
 - cele două structuri colaborează pentru obținerea celor mai bune practici pentru familiarizarea participanților cu siguranța zborurilor spațiale, cu factorii individuali, operaționali și de mediu, cu metodele de evaluare/selecție individuală și vizând calificările personale pentru zboruri orbitale și suborbitale.

Potrivit memorandumului de înțelegere între FAA și NASA privind rezolvarea solicitărilor de scutire de la cerințele comune de siguranță la lansare⁴¹, Forțele Aeriene (AF), NASA și FAA CSWG dezvoltă și asigură coerența cerințelor comune de siguranță a lansărilor în spațiul cosmic.

Documentele semnate de părțile menționate includ cerințele comune de siguranță a lansării, iar acolo unde este cazul, și cerințe suplimentare.

FAA și NASA WFF pot aproba scutirea de la o măsură comună de siguranță a lansării, prin acordarea unei derogări, în urma semnării unui document descris în prezentul memorandum.

Se poate aplica o derogare atunci când abordarea alternativă satisface următoarele condiții:

- există un grad ridicat de certitudine că abordarea alternativă nu va crește probabilitatea ca o componentă critică a sistemului de siguranță să eșueze, luând în considerare toate mediile de proiectare necesare;
- abordarea alternativă nu va adăuga niciun punct de defecțiune în sistemul de siguranță a vehiculului spațial.

În sensul prezentului memorandum, această coordonare inter-agenții se aplică tuturor lansărilor de vehicule comune din toate locurile de lansare, federale sau nu. Uzual, vehiculele sunt cele utilizate atât pentru lansări guvernamentale, cât și în scopuri de lansare cu licență FAA.

NASA nu are autoritatea de a acorda scutiri de la oricare dintre cerințele FAA, iar FAA nu are autoritatea de a acorda scutiri de la niciun WFF NASA.

Agențiile se vor notifica reciproc cu privire la toate cererile de scutire, aflate în programul de activități de revizuire asociate. Ambele agenții trimit copii ale tuturor documentelor formale și de sprijin, protejând în același timp proprietatea unui operator care dorește să realizeze o lansare.

FAA și NASA WFF vor recomanda în comun operatorului de lansare care caută o scutire de la o măsură de siguranță, dezvoltarea unei alternative care să ofere un nivel echivalent de siguranță. Personalul NASA WFF și FAA va lucra în comun cu personalul operatorului de lansare pentru a identifica o abordare tehnică acceptabilă.

Procesul de licențiere începe cu consultanța pre-aplicare. Evaluarea aplicației constă din cinci componente majore⁴²:

- 1) o analiză a procesului aplicabil;
- 2) o analiză a sarcinii utile;
- 3) o evaluare a siguranței;
- 4) o determinare a maximului de pierdere probabilă (MPL) pentru stabilirea cerințelor de responsabilitate financiară;
- 5) o analiză de mediu.

Licența specifică gama de activități pe care titularul de licență le poate întreprinde, cu limitările de rigoare. Cerințele după ce licența este eliberată, cuprind

⁴¹ https://www.faa.gov/sites/faa.gov/files/space/legislation_regulation_guidance/GSFC-13-15596_FAA_MOU.pdf

⁴² <https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2020-12-10/pdf/2020-22042.pdf>

responsabilitatea titularului de licență pentru siguranța populației și respectarea reglementărilor FAA. O componentă importantă este legată de faptul că FAA efectuează inspecții de siguranță ale tuturor proiectelor.

NORVEGIA

Reforma legii spațiale norvegiene vizează îndeplinirea cerințelor sectorului spațial contemporan, care este dinamic, internaționalizat și din ce în ce mai dominat de către actorii comerciali și de parteneriatele de cooperare interstatală⁴³.

Legea spațială (în vigoare din 1969) conținea doar trei articole, care în esență interzic lansarea de obiecte în spațiul cosmic fără permisiunea autorităților competente. Legea se aplica lansărilor de pe teritoriul Norvegiei, inclusiv din Svalbard, Jan Mayen și alte teritorii norvegiene, de pe nave și aeronave norvegiene, cât și din zone care nu aparțin statului norvegian, dacă lansarea este efectuată de un cetățean cu cetățenie norvegiană sau de o persoană cu domiciliul în Norvegia. Legea prevedea că autoritățile pot solicita anumite condiții pentru lansări și pot stabili prevederi privind controlul activităților de lansare.

Actuala lege internațională a spațiului a fost elaborată sub auspiciile COPUOS ONU și constă în norme internaționale cutumiare, cinci tratate spațiale globale⁴⁴, precum și o serie de rezoluții ale ONU care stabilesc o serie de principii pentru activitățile în spațiul cosmic și alte orientări neobligatorii.

În cazul producerii de daune, cererea de despăgubire este prezentată statului de lansare, pe cale diplomatică. Orice stat care nu întreține relații diplomatice cu acest stat *de lansare* poate solicita unui stat terț să prezinte cererea sa și să-i reprezinte în orice alt mod interesele, în virtutea Convenției, față de *statul de lansare*. El poate, de asemenea, să prezinte cererea prin intermediul secretarului general al ONU, cu condiția ca statul reclamant și statul de lansare să fie membre ale Organizației Națiunilor Unite.

În cazul Norvegiei, cererea de despăgubire poate să fie prezentată statului de lansare în termen de un an de la data la care s-a produs dăuna sau de la data la care a fost identificat statul de lansare care este răspunzător.

Dacă, într-un termen de un an, calculat de la data la care statul reclamant a notificat statul de lansare că a prezentat documentele justificative ale cererii sale, o cerere pentru despăgubire nu este soluționată pe cale de negocieri diplomatice,

43

https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/90397/Marius_551_Simply_Pozdnakova_web%2B%25281%2529.pdf?sequence=1

⁴⁴ Tratatul privind principiile care guvernează activitățile statelor în explorarea și utilizarea zonelor exterioare Spațiului, inclusiv Luna și alte corpuri cerești (Tratatul pentru spațiul cosmic), Convenția privind răspunderea internațională pentru daunele cauzate de obiectele spațiale, Convenția privind înregistrarea obiectelor lansate în spațiul cosmic, Acordul privind salvarea astronautilor, întoarcerea astronautilor și întoarcerea obiectelor lansate în spațiul cosmic, Acordul privind guvernarea activităților statelor de pe Lună și ale altor corpuri cerești.

părțile interesate vor constitui la cererea uneia din ele o comisie de rezolvare a solicitării.

Comisia de rezolvare a cererilor se compune din trei membri: un membru desemnat de statul reclamant, un membru desemnat de statul de lansare și un al treilea membru, președintele, ales de comun acord de către cele două părți.

Comisia de rezolvare a cererilor decide asupra temeiniciei reclamantei pentru despăgubiri și fixează, dacă este cazul, suma despăgubirii ce urmează să fie achitată.

Dacă daunele cauzate de un obiect spațial reprezintă un pericol de amploare pentru viețile omenești sau compromise în mod grav condițiile de viață ale populației sau funcționarea centrelor vitale, statele părți și, în special, statul de lansare vor examina posibilitatea de a acorda o asistență adecvată și în mod rapid statului care a suferit daunele, la cererea acestuia.

Noua lege norvegiană și-a propus să reglementeze activitățile spațiale, respectiv activitățile legate de lansarea, operarea și returnarea obiectelor spațiale, practic operațiunile care se pot produce pe toată durata de viață a obiectului, de la lansare până la încheierea operațiunii.

Comisia de lucru a decis să nu propună o definiție a spațiului cosmic sau de delimitare a spațiului cosmic în dreptul național.

Legea impune operatorului să obțină o autorizație pentru activitățile spațiale desfășurate de pe teritoriul norvegian, de nave și aeronave norvegiene și de cetățeni norvegieni aflați în străinătate.

În ceea ce privește cerințele privind transferul unui obiect spațial către un alt operator aflat în străinătate, acest lucru necesită acordul ministerului competent și poate, de asemenea, să necesite încheierea unui acord cu statul respectiv.

Legea conține și obligativitatea înregistrării unui obiect lansat în spațiul cosmic, conform cerințelor Convenției, precum și prevederi de răspundere în cazul producerii de prejudicii.

O noțiune importantă utilizată în lege este cea de operator - subiect al drepturilor și obligațiilor legale, definit ca orice persoană care desfășoară activități spațiale. Operatorul poate fi titularul permisului conform legii, dar indiferent dacă este sau nu titularul permisului, oricine realizează activități spațiale trebuie să respecte cerințele și obligațiile prevăzute de lege. Spre deosebire de un obiect spațial, care este descris în dreptul internațional al spațiului, noțiunea de operator nu este prevăzută în tratate și convenții. Legiuitorul danez și cel finlandez utilizează noțiuni corespunzătoare în raport cu termenul de operator, care sunt utilizate în general în practică.

În primul rând, operatorul trebuie să îndeplinească anumite cerințe legate de competența și resursele sale de a desfășura activități spațiale într-un mod rezonabil și sigur. Ministerul responsabil poate acorda o licență pentru desfășurarea de activități spațiale dacă operatorul are expertiza necesară pentru a desfășura activități spațiale într-o manieră responsabilă, are resursele financiare necesare pentru a conduce activități spațiale, iar activitatea este asigurată în conformitate cu prevederile legale.

În al doilea rând, legea impune o serie de cerințe privind modalitatea în care se desfășoară activitatea spațială. Aceasta trebuie să se desfășoare într-o manieră responsabilă, fără a se produce consecințe inutile, disproporționate, asupra mediului de pe Pământ sau din spațiu.

Obligațiile operatorului în ceea ce privește responsabilitatea și siguranța activităților spațiale și prevenirea deșeurilor spațiale sunt prezentate în detaliu. Operatorul trebuie să documenteze aceste lucruri la solicitarea autorizației. Una dintre preocupările globale foarte stringente cu privire la lansarea de obiecte spațiale este reprezentată de resturile spațiale. Prin urmare, legea contribuie la minimizarea resturilor spațiale, întrucât nu este posibil din punct de vedere tehnologic se existe situații în care să nu existe resturi.

De asemenea, legea impune respectarea de către operator a altor dispoziții relevante. Astfel, operatorul trebuie să respecte regulile privind controlul exporturilor, precum și Regulile Uniunii Internaționale de Telecomunicații (ITU) privind alocarea de frecvențe. O frecvență este indispensabilă pentru comunicațiile cu satelitul sau alt obiect spațial și trebuie să fie obținută de operator prin autoritatea de comunicații norvegiană sau străină care acordă frecvențe în conformitate cu regulile ITU.

Un alt aspect central al legii vizează răspunderea și asigurările impuse acestor activități. Acestea sunt cele două cerințe care evidențiază considerentele de risc și de siguranță a activității spațiale.

În general, probabilitatea de deteriorare a unor obiecte cauzată de un accident legată de lansarea unor sateliți/rachete este relativ scăzută, însă consecințele pot fi dezastruoase dacă se întâmplă acest lucru. Norvegia răspunde pe plan internațional pentru daunele cauzate de obiectele spațiale lansate de autoritățile guvernamentale și private (norvegiene sau străine) de pe teritoriul său. O întrebare care a generat discuții ample a ridicat următoarea problemă: dacă operatorul trebuie să fie direct răspunzător pentru daunele care depășesc domeniul de aplicare al prevederilor de răspundere internațională. Secțiunea 21 din lege prevede că operatorul este răspunzător pentru daunele aduse persoanelor și bunurilor de pe Pământ, precum și aeronavelor în zbor cauzate de obiectele spațiale lansate. Însă răspunderea strictă nu se aplică dacă partea vătămată care a acționat intenționat sau cu neglijență gravă, a fost rănită în timpul participării la lansare.

Pentru alte tipuri de daune cauzate de activitățile spațiale, operatorul este răspunzător în conformitate cu legea norvegiană a delictelor. Norvegia poate să solicite daune de la operator în cazurile în care statul a compensat prejudiciul în conformitate cu regulile internaționale de răspundere. Răspunderea operatorului este limitată la suma de 600 milioane de coroane norvegiene, cu excepția cazului în care operatorul a acționat cu intenție sau cu neglijență gravă.

AFRICA DE SUD

Agenția spațială din Africa de Sud este înființată ca o entitate juridică - Agenția pentru strategia națională pentru știință și tehnologie spațială⁴⁵.

Obiectivele agenției sunt:

- a) promovarea utilizării pașnice a spațiului;
- b) sprijinirea creării unui mediu propice dezvoltării industriale în domeniul tehnologiei spațiale;
- c) încurajarea cercetării în știința spațială, comunicații, navigație și spațiul cosmic;
- d) promovarea competențelor și capacităților științifice, ingineresti și tehnologice prin programe de dezvoltare a capitalului uman și de dezvoltare a infrastructurii;
- e) încurajarea cooperării internaționale în activitățile legate de spațiul cosmic.

Legea privind afacerile spațiale⁴⁶, prevede că nicio persoană nu poate desfășura următoarele activități, fără deținerea unei licențe eliberate de Consiliul sud-african pentru afaceri spațiale:

- a) orice lansare de pe teritoriul țării;
- b) orice lansare de pe teritoriul altui stat de către sau în numele unei persoane juridice încorporate sau înregistrată în Africa de Sud;
- c) exploatarea unei instalații de lansare;
- d) participarea oricărei persoane juridice înmatriculate sau înregistrate în Africa de Sud, la activități spațiale:
 - care implică obligații față de stat în ceea ce privește convențiile, tratatele internaționale sau acordurile încheiate sau ratificate de Guvernul Republicii;
 - care pot afecta interesele naționale;
- e) orice alte activități spațiale sau legate de spațiu cosmic stabilite de către ministrul de resort.

Licența va fi eliberată în condițiile pe care Consiliul le stabilește, ținând cont de:

- a) standardele minime de siguranță stabilite de Consiliu;
- b) interesele naționale ale țării;
- c) obligațiile și responsabilitățile internaționale ale Africii de Sud.

În cazul în care Consiliul refuză să elibereze o licență, acesta informează solicitantul în scris despre decizia sa, trebuind să furnizeze motivele refuzului. Consiliul poate suspenda o licență cu efect imediat, dacă:

- a) orice condiție a licenței a fost încălcată sau Consiliul are motive să creadă că o astfel de condiție a fost sau este încălcată;

⁴⁵ <https://www.sansa.org.za/wp-content/uploads/2018/05/National-Space-Agency-Act.pdf>

⁴⁶ <https://download.esa.int/docs/ECSL/SAfrica2.pdf>

- b) sunt cunoscute fapte care, în opinia sa, indică un risc inacceptabil pentru siguranța publică sau a statului.

Consiliul investighează toate împrejurările care au determinat o suspendare în condițiile de mai sus, iar dacă în cazul unei suspendări se constată că:

- nu a avut loc nicio încălcare a condițiilor licenței, suspendarea se ridică imediat;
- a avut loc o încălcare a condițiilor licenței, și atunci Consiliul poate:
 - i. să acorde titularului licenței un termen rezonabil pentru a respecta toate condițiile licenței;
 - ii. după consultare cu titularul licenței, să modifice condițiile licenței, după care
 - iii. suspendarea poate fi ridicată;
 - iv. revocarea licenței.

În cazul în care se produce un accident/incident sau apare o urgență potențială în timpul desfășurării activităților pentru care se obține licența, Consiliul poate, după ce titularul de licență respectiv a notificat Consiliul cu privire la toate măsurile luate pentru a preveni și limita pierderea de vieți omenești, rănirea cetățenilor, deteriorarea proprietăților acestora, titularul licenței trebuie să ia mai departe măsurile pe care Consiliul le consideră necesare.

AUSTRALIA

După cum se menționează în expunerea de motive a Legii privind activitățile spațiale din 1998, Legea privind activitățile spațiale a fost introdusă pentru a „reflecta într-o lege Australiană obligațiile statului în calitate de semnatar al tratatelor spațiale cheie ale Națiunilor Unite și pentru a oferi o garanție sigură și previzibilă din punct de vedere juridic pentru mediu și pentru dezvoltarea și exploatarea instalațiilor de lansare spațială ale Australiei”⁴⁷.

Obiectivele Legii privind activitățile spațiale cuprind:

- stabilirea unui sistem de reglementare a activităților spațiale desfășurate fie din Australia, fie de cetățeni australieni în afara teritoriului Australiei;
- prevederea plății unei despăgubiri adecvate pentru daunele cauzate persoanelor sau bunurilor ca urmare a activităților spațiale reglementate de Legea activităților spațiale;
- punerea în aplicare a obligațiilor Australiei în temeiul tratatelor spațiale ale ONU și ale acordurilor de cooperare din domeniul activităților desfășurate în spațiul cosmic.

⁴⁷ <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/australia>

Regulamentul privind activitățile spațiale conține detalii cu privire la procesele, modalitatea de aprobare și cerințele de licențiere pentru următoarele tipuri de activități spațiale prevăzute de Legea privind activitățile spațiale:

- exploatarea unei instalații de lansare aflate pe teritoriul Australiei;
- lansarea unui obiect spațial de pe teritoriul Australiei;
- lansarea unui obiect spațial australian dintr-o instalație situată în afara teritoriului Australiei;
- întoarcerea unui obiect spațial într-un loc oarecare din Australia.

Reforma Legii privind activitățile spațiale și a Regulamentului privind activitățile spațiale s-a realizat începând cu anul 2015, guvernul realizând o revizuire cuprinzătoare a capacității industriei spațiale a Australiei în lumina progreselor realizate la nivel mondial.

În urma unei ample consultări publice cu toate părțile interesate - guvernamentale, neguvernamentale și internaționale - au fost lansate propuneri legislative care au propus reforme semnificative în domeniu.

Legea adoptată în anul 2018:

- extinde cadrului de reglementare pentru a include lansări de sateliți de pe aeronave în zbor și lansări de rachete de mare putere;
- reduce barierele din calea participării în industria spațială prin eficientizarea proceselor de aprobare și a cerințelor de asigurare pentru lansări și returnări de obiecte cosmice;
- introduce garanții pentru activitățile cu rachete de mare putere;
- crește sancțiunile de nerespectare a procedurilor și pentru daunele aduse persoanelor și bunurilor.

Este necesară obținerea unei licențe pentru instalația de lansare, dacă o persoană intenționează să desfășoare astfel de activități în Australia. Licența este necesară numai dacă obiectele care urmează să fie lansate sunt obiecte spațiale (adică sunt lansate la o înălțime mai mare decât 100 km deasupra nivelului mediu al mării).

Pentru a obține o licență pentru instalația de lansare, un solicitant trebuie să prezinte ministrului de resort o serie de documente:

- are competența juridică de a opera o instalație de lansare;
- are toate avizele de mediu necesare;
- prezintă un plan de mediu adecvat pentru construcția și exploatarea instalației de lansare;
- a redus, în mod rezonabil posibil, riscul ca activitatea de construcție și de exploatare a instalației de lansare să cauzeze prejudicii substanțiale sănătății și siguranței publice sau daune proprietății;
- dispune de fonduri suficiente pentru construirea și exploatarea instalației de lansare;
- nu prezintă un risc pentru securitatea, apărarea sau relațiile internaționale ale Australiei;

- instalația de lansare este proiectată astfel încât să fie cât mai eficientă și sigură pe cât posibil în mod rezonabil, având în vedere scopul său.
- obiectele spațiale în cauză nu sunt și nu conțin o armă nucleară sau o armă de distrugere în masă;
- traiectoria de zbor pentru fiecare lansare este cât mai eficientă și sigură pe cât este posibil;
- analiza risc-pericol pentru fiecare lansare și întoarcere este conformă cu codul de siguranță a zborului relevant;
- a fost efectuată o planificare adecvată pentru a aborda impactul asupra mediului al lansării/lansărilor și al întoarcerilor aferente.

Normativele stabilesc și alte categorii de informații specifice pe care un solicitant trebuie să le prezinte ministrului de resort. Acestea includ informații de bază despre solicitant și instalația de lansare, planurile de management al instalației, structura organizatorică și detaliile de personalul, precum și planurile de securitate tehnologică.

Există, de asemenea, un set de condiții atașate pentru acordarea unei licențe pentru instalația de lansare. Acestea impun titularilor de licență să respecte cerințele de păstrare a evidențelor, să notifice ministrul cu privire la anumite modificări ale structurii lor organizaționale și de personalul și să opereze instalația în conformitate cu prevederile legale.

Se aplică penalități în cazul în care o instalație de lansare este operată fără licență sau în cazul în care un titular de licență încalcă condițiile prevăzute de licență.

Deținătorii de autorizații trebuie să furnizeze ministrului informații referitoare la lansări cu cel puțin două zile înainte de lansare (dar nu mai mult de 10 zile), inclusiv data și ora lansării, traiectoria obiectului spațial și orice modificare a încărcăturii utile.

Un permis de încărcare utilă pentru o lansare în afara teritoriului australian este necesar dacă o persoană intenționează să lanseze unul sau mai multe obiecte spațiale dintr-o instalație (fixă sau mobilă) sau dintr-un loc din afara Australiei folosind un vehicul de lansare specificat.

Pentru a obține un permis de încărcare utilă în străinătate, o persoană trebuie să respecte prevederi similare cu cele ale necesare pentru obținerea celorlalte licențe și permise:

- cerințe de asigurare și financiare;
- atenuarea riscurilor pentru motive de securitate națională;
- dovada furnizată de solicitant că obiectele spațiale în cauză nu conțin arme nucleare sau o sursă de energie nucleară (cu excepția cazului în care a fost aprobat acest lucru), etc.

Guvernul menține un registru al permiselor, licențelor și autorizațiilor care au fost acordate, modificate, revocate, suspendate sau transferate în conformitate cu prevederile legale. Acest registru este disponibil public pe site-ul web al guvernului ASA, care este operat de Departamentul de Industrie, Știință, Energie și Resurse.

INDIA

În perioada de după obținerea independenței, India s-a concentrat pe dezvoltarea, lansarea și operarea sateliților folosind tehnologii locale. În 1962, a fost înființat Comitetul național pentru Cercetare Spațială, care este acum cunoscut sub numele de Organizația pentru Cercetare Spațială (ISRO)⁴⁸. Până în 2007, acest lucru a dat roade, deoarece India a lansat *Chandrayan-I*, prima navă spațială fără pilot din lume, pe Lună.

Biroul primului-ministru supraveghează toate operațiunile desfășurate în spațiu, exercitând controlul asupra programelor respective prin Comisia Spațială și Departamentul Spațial. ISRO este responsabilă pentru programele de cercetare și dezvoltare în spațiu.

În 1958, India s-a alăturat organismului ad-hoc al Adunării Generale, Comitetului pentru utilizarea pașnică a spațiului cosmic (COPUOS) și multiplelor sale subcomitete.

India este pe locul cinci în lume în ceea ce privește tehnologia spațială. Câteva exemple relevante sunt reprezentate de politica privind datele de teledetecție, care a intrat în vigoare în 2011, *Resolution Image Clearance Committee* (NRSC), cadrul privind comunicațiile prin satelit în India (SATCOM), standardele *ISRO SATCOM* și politica de transfer de tehnologie.

Sectorul spațial privat din India este proiectat să devină din ce în ce mai activ în următorii ani. Una dintre problemele cu care se confruntă entitățile comerciale din sectorul spațial indian este că acordurile cu DOS și ISRO nu urmează un cadru standard, ceea ce face dificilă prezicerea rezultatului discuțiilor cu organismul guvernamental cu atribuții în domeniu.

Legea privind activitățile desfășurate în spațiul cosmic (2017), angajează guvernul indian să ofere un cadru care să sprijine toate aspectele activităților legate de spațiu.

Este datoria Guvernului să pună în aplicare un mecanism și să ia toate măsurile necesare pentru promovarea activității spațiale, inclusiv explorarea și utilizarea spațiului cosmic, precum și să favorizeze dezvoltarea științifică și tehnică. Astfel, guvernul are în vedere⁴⁹:

- a) crearea de politici în legătură cu explorarea și utilizarea spațiului cosmic în scopuri pașnice și în interesul securității naționale;
- b) elaborarea planurilor de activități spațiale cu obiective, sarcini stabilite și principii asumate inclusiv pentru dezvoltarea cuprinzătoare a sectorului;

⁴⁸ <https://www.legalserviceindia.com/legal/article-8413-space-law-in-india-a-legal-run-through.html>

⁴⁹ https://www.isro.gov.in/media_isro/pdf/Publications/Vispdf/Pdf2017/seeking_comments_on_draft_space_activities_bill201710.pdf

- c) acordarea, transferarea, modificarea, suspendarea sau rezilierea licenței oricărei persoane fizice/juridice care dezvoltă activități în spațiul cosmic;
- d) verificarea respectării termenilor și condițiilor de acordare și utilizare a licențelor;
- e) oferirea de sprijin profesional și tehnic pentru a acorda autorizația de lansare sau de exploatare a obiectelor spațiale;
- f) acordarea autorizației de lansare sau de operare comercială;
- g) reglementarea procedurilor de desfășurare și exploatare a spațiului;
- h) întocmirea și gestionarea unui registru al obiectelor spațiale, conform normelor internaționale;
- i) asigurarea conformității activității spațiale în spațiul internațional cu acordurile la care India este parte;
- j) asigurarea cerințelor de siguranță și a măsurilor de siguranță în legătură cu orice activitate spațială;
- k) supravegherea desfășurării oricărei activități spațiale în zona continentală în care se află India;
- l) partajarea accesului la beneficii, inclusiv stabilirea prețurilor produselor create de activitatea și tehnologia spațială;
- m) investigarea oricărui incident sau accident aflat în legătură cu desfășurarea unei activități spațiale.

Conform legii, o licență poate fi acordată în cazul în care activitatea propusă a se desfășura în spațiu:

- nu pune în pericol sănătatea publică sau siguranța și proprietățile persoanelor;
- este în concordanță cu obligațiile internaționale ale Indiei;
- nu compromite suveranitatea și integritatea Indiei, securitatea statului, apărarea Indiei, relația de prietenie cu statele străine, ordinea publică, decența sau moralitatea.

Licența acordată trebuie să cuprindă următoarele aspecte:

- permisiunea acordată structurilor guvernamentale pentru inspecția oricărei activități spațiale și a materialului utilizat pentru această activitate, fie la sediul solicitantului, fie în orice alt loc ales de acesta;
- testarea și examinarea instalațiilor titularului de licență;
- detalierea scopurilor activității spațiale;
- solicitarea de a furniza guvernului în termen de 15 zile de la acordarea licenței, a informațiilor referitoare la:
 - (i) data și teritoriul sau locul lansării;
 - (ii) parametrii orbitali de bază, inclusiv: perioada nodală; înclinația; apogeul; perigeul, precum și alte informații considerate necesare de către guvern cu privire la natura, conduita, locul ales pentru lansare și rezultatele titularului licenței;
- titularul licenței trebuie să permită structurilor guvernamentale să obțină informații în legătură cu orice aspecte referitoare la activitatea spațială;

- titularul licenței trebuie să obțină aprobarea prealabilă de la guvern pentru orice abatere intenționată de la parametrii orbitali și să informeze imediat guvernul despre orice abatere neintenționată;
- titularul de licență trebuie să își desfășoare operațiunile într-un mod în care:
 - să prevină contaminarea spațiului cosmic, deteriorarea sau poluarea mediului înconjurător;
 - să evite interferența cu activitățile altor state care explorează și utilizează pașnic spațiul cosmic;
 - să evite orice încălcare a obligațiilor internaționale ale Indiei;
 - să păstreze sănătatea publică, suveranitatea și integritatea Indiei, securitatea statului, apărarea Indiei, relațiile de prietenie cu statele străine, ordinea publică, decența și moralitatea;
- titularul licenței trebuie să se asigure pentru a răspunde pecuniar în legătură cu daunele sau pierderile suferite de terți, în India sau în afara Indiei, ca urmare a oricărei activități autorizate prin licență;
- titularul licenței trebuie să finalizeze eliminarea încărcăturii utile în spațiul cosmic la încetarea operațiunilor sub licență și să informeze guvernul cât mai curând posibil despre acest aspect.

Guvernul central trebuie să dețină un registru al obiectelor spațiale. În registru se înscriu detaliile obiectelor pe care guvernul le consideră ca fiind subsumate reglementărilor asumate (fiind de domeniul respectării obligațiilor internaționale ale Indiei).

Titularul de licență va despăgubi un terț pentru orice pretenții formulate împotriva Guvernului, la crearea/provocarea de daune sau când rezultă pierderi dintr-o activitate sau în legătură cu un obiect spațial acoperit de licență.

Guvernul central va stabili cuantumul răspunderii care urmează să fie impusă titularului licenței.

Guvernul a anunțat înființarea a două noi organizații în ultimii ani pentru a permite participarea sectorului privat în industria spațială din India. *New Space India Limited* (NSIL) este o corporație din sectorul public înființată în 2019 ca ramură comercială a ISRO sub administrarea Departamentului de Spațiu.

Centrul național de autorizare și promovare a spațiului indian a fost înființat în anul 2020. Acest organism acționează ca un regulator și un facilitator pentru industria spațială privată din India, cu scopul de a promova și conduce sectorul respectiv. Pentru ca *IN-SPACE* să servească drept organism de reglementare în temeiul art. VI al Tratatului privind spațiul cosmic, a fost instituit un sistem de licențiere, autorizare și supraveghere a activității desfășurate în acest domeniu.

RUSIA

Decretul nr. 422/1996, cu privire la măsurile de îndeplinire a programului spațial federal rus și a acordurilor spațiale internaționale, prevede faptul că împreună cu Academia rusă de Științe, Ministerul Apărării Federației Ruse, Ministerul de Finanțe, Ministerul Economiei și alte organisme federale interesate, Agenția Spațială Rusă va lua măsurile necesare pentru a să asigure îndeplinirea programului federal rus și a acordurilor spațiale internaționale⁵⁰.

Decretul nr. 104/1996, elaborat în conformitate cu Legea privind operațiunile spațiale și Decretul nr. 1418/1994 cu privire la acordarea de licențe pentru tipurile individuale de activități, stabilesc procedurile de acordare a licențelor pentru desfășurarea de activități spațiale în Federația Rusă, în scopuri științifice și economice naționale.

Licențierea operațiunilor spațiale în Federația Rusă are ca scop reglementarea aspectelor ce privesc sprijinirea intereselor și securității naționale, respectarea legislației în vigoare și a obligațiilor internaționale ale Federației Ruse în ceea ce privește studierea și utilizarea spațiului cosmic, dezvoltarea pieței serviciilor spațiale și protecția intereselor tuturor utilizatorilor.

Operațiunile spațiale supuse licenței sunt cele ale persoanelor juridice, indiferent de forma lor organizatorică și juridică, precum și ale solicitanților individuali. De asemenea, este necesară o licență în cazul operațiunilor spațiale desfășurate de cetățeni și organizații străine, atunci când sunt efectuate de pe teritoriul sau cu dispozitive aflate sub jurisdicția Federației Ruse.

Operațiunile spațiale supuse licențelor includ realizarea, producția și testarea complexelor de rachete spațiale și ale părților lor componente, depozitarea, pregătirea pentru lansare, lansarea propriu-zisă și utilizarea vehiculelor spațiale, precum și controlul misiunilor spațiale.

În Federația Rusă, Agenția Spațială eliberează licențele necesare pentru desfășurarea de operațiuni spațiale în scopuri științifice și economice.

Pentru a obține o licență, solicitantul trebuie să prezinte Agenției Spațiale o cerere de acordare a unei licențe cu indicarea:

- a) pentru persoanele juridice: numele structurii, forma organizatorică și juridică, adresa juridică, numărul contului și denumirea băncii;
- b) pentru proprietarii individuali: nume, prenume, informații despre cartea de identitate, locul de reședință; tipul de activitate; timpul efectiv al licenței;
- c) copii ale actelor constitutive;
- d) un document care confirmă plata pentru examinarea cererii;
- e) certificarea de înregistrare a agenției fiscale;
- f) permisul Comitetului de stat pentru frecvențe radio afiliat Ministerului comunicațiilor RF pentru utilizarea benzilor de frecvență pentru dezvoltarea și/sau operarea echipamentelor electronice prin satelit (la licențierea

⁵⁰ https://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/nationalspacelaw/russian_federation/decree_422_1996E.html

operațiunilor care implică dezvoltarea și utilizarea echipamentelor de comunicații prin satelit);

- g) garanția solicitantului că echipamentele de satelit străine puse pe orbită de instalațiile rusești de lansare sunt înscrise în registrul național al statului proprietar al echipamentului;
- h) documente care confirmă siguranța operațiunilor spațiale (inclusiv siguranța ecologică, la incendiu și la explozie) și fiabilitatea echipamentelor spațiale.

Persoanele juridice străine și proprietarii individuali care sunt clienți sau co-executori al operațiunilor, pe lângă cererile și documentele de înregistrare care confirmă efectuarea operațiunilor lor sub jurisdicția Federației Ruse, trebuie să depună:

- un contract între client și executorul principal al operațiunilor;
- documente care confirmă siguranța tipului de activitate declarat și fiabilitatea echipamentului care urmează să fie utilizat;
- o copie a licenței naționale care acordă dreptul de a fi angajat în operațiuni spațiale (dacă o astfel de prevedere este prevăzută de legislația națională respectivă);
- dovezi de fiabilitate financiară care garantează realizarea tipului declarat de operațiuni spațiale.

După depunerea documentelor specificate, Agenția Spațială rusă, atunci când este necesar, organizează expertize suplimentare pentru tipul de operațiuni spațiale menționate.

O licență pentru tipul menționat de operațiuni spațiale se acordă cu condiția:

- prezentării setului complet de documente specificate mai sus;
- emiterii unei concluzii a comisiei de experți (în cazul în care a fost efectuată o expertiză suplimentară).

Decizia de acordare sau de refuzare de acordare a licenței se ia în termen de 30 de zile de la primirea cererii cu toate documentele necesare. În cazul în care este necesară o expertiză suplimentară, decizia se ia în termen de 15 zile de la încheierea expertizei, dar nu mai târziu de 60 de zile de la depunerea cererii însoțită de documentele necesare.

În cazuri deosebite, în funcție de complexitatea și de volumul materialelor supuse evaluării de către experți, timpul de luare a deciziei de acordare sau refuzare a unei licențe poate fi prelungit suplimentar cu până la 30 de zile de către directorul general al Agenției Spațiale ruse.

Licențele se eliberează pentru o perioadă de cel puțin trei ani. Se acordă o licență separată pentru fiecare tip de operațiune spațială.

Formularele de licență trebuie prevăzute cu garanții pentru deținător. Sunt documente de strictă responsabilitate și au o serie și un număr contabil. Achiziționarea, contabilizarea și stocarea formularelor de licență se face de către Agenția Spațială.

Licența este valabilă numai pentru tipul de operațiuni spațiale indicate în aceasta, titularul licenței neavând dreptul de a transfera sau de a vinde licența unui terț.

Când o persoană juridică este dizolvată sau când certificatul de înregistrare de stat al unei persoane fizice nu mai este în vigoare, licența care i-a fost acordată își pierde valabilitatea juridică.

În cazul reorganizării, de schimbare a numelui persoanei juridice, de schimbare a cărții de identitate ale unui proprietar sau dacă licența este pierdută, titularul licenței este obligat să solicite reemiterea acesteia în termen de 15 zile. Până la eliberarea altei licențe, titularul licenței va continua operațiunile pe baza licenței eliberate anterior, iar în cazul pierderii licenței, pe baza unui permis temporar acordat de Agenția Spațială.

Titularul licenței:

- trebuie să îndeplinească condițiile generale și speciale ale licenței pe toată perioada de valabilitate a acesteia;
- să permită persoanelor desemnate de Agenția Spațială să verifice condițiile de utilizare a licenței pentru operațiunile spațiale indicate în aceasta;
- să raporteze Agenției Spațiale încetarea tipului declarat de operațiuni spațiale;
- să returneze licența și să înceteze tipul de operațiuni spațiale permise de această licență pe baza unei decizii a Agenției Spațiale;
- să răspundă în formă scrisă la întrebările Agenției Spațiale referitoare la tipul de operațiuni desfășurate.

Agenția Spațială Rusă suspendă sau anulează acoperirea licenței în cazurile următoare:

- nerespectarea de către titularul licenței a instrucțiunilor sau ordinelor agențiilor de stat sau întreruperea operațiunilor desfășurate de o persoană juridică sau de un proprietar unic, în conformitate cu legile Federației Ruse;
- descoperirea de date false în documentele depuse pentru obținerea licenței;
- dizolvarea unei persoane juridice sau încetarea acoperirii certificatului de înregistrare de stat a unui proprietar unic;
- încălcarea de către un titular de licență a condițiilor de acoperire financiară a licenței;
- depunerea unei cereri necorespunzătoare de către un titular de licență.

Decizia de suspendare sau de anulare a licenței va fi raportată titularului de licență și agențiilor Serviciului Fiscal de Stat al Federației Ruse în formă scrisă în termen de 3 zile de la luarea unei astfel de decizii.

Taxa solicitantului pentru examinarea cererii de eliberare a licenței și taxa pentru acordarea licenței se stabilesc pe baza cheltuielilor corespunzătoare pentru următoarele aspecte:

- examinarea și înregistrarea cererii de licență, precum și organizarea activității comitetului de experți (în caz de evaluare suplimentară de către experți a tipului de activitate declarat);
- realizarea evaluării expertului și pregătirea concluziei sale;
- întocmirea și înregistrarea licenței, introducerea acesteia în baza de date.

Procedura de stabilire a taxei de examinare a cererii și de acordare a licenței pentru tipul menționat de operațiuni spațiale se stabilește de către Agenția Spațială, în acord cu Ministerul Finanțelor și Ministerul Economiei.

Deciziile și acțiunile Agenției Spațiale, care este împuternicită să licențieze operațiunile spațiale, pot fi atacate prin procedura stabilită de legile administrative.

BIBLIOGRAFIE / WEBOGRAFIE

Izvoare principale:

- Tratatul privind principiile care guvernează activitatea statelor în exploatarea și folosirea spațiului extraatmosferic, inclusiv Luna și celelalte corpuri cerești, 1967;
- Acordul cu privire la salvarea astronautilor, întoarcerea lor și restituirea obiectelor lansate în spațiu, 1968;
- Convenția asupra responsabilității internaționale pentru daunele cauzate de obiectele lansate în spațiul extraatmosferic, 1972;
- Convenția privind înmatricularea obiectelor lansate în spațiul extraatmosferic, 1975;
- Acordul asupra activității statelor pe Lună și celelalte corpuri cerești, 1979;
- Tratatul privind interzicerea experiențelor cu arma nucleară în atmosferă, în spațiul cosmic și sub apă, 1963;
- Actele constitutive ale organizațiilor internaționale, create de state în scopul exploatării spațiului cosmic INTELSAT, INTERSPUTNIK, INMARSAT, ESA, ARABSAT, INTERCOSMOS etc.

LINKURI UTILE

- https://www.jaxa.jp/library/space_law/chapter_1/1-2-2-10_e.html
- https://www.jaxa.jp/library/space_law/chapter_4/4-2-2-7_e.html

- [https://www.esa.int/About_Us/ECSL -
European Centre for Space Law/Spaceports Launchers and the Concept of
Launching State#National%20legislations%20on%20launching](https://www.esa.int/About_Us/ECSL_-_European_Centre_for_Space_Law/Spaceports_Launchers_and_the_Concept_of_Launching_State#National%20legislations%20on%20launching)
- [https://www.esa.int/About_Us/ECSL -
European Centre for Space Law/National Space Legislations](https://www.esa.int/About_Us/ECSL_-_European_Centre_for_Space_Law/National_Space_Legislations)
- [https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/space_code_conduct_draft_vers_31-march-
2014_en.pdf](https://www.eeas.europa.eu/sites/default/files/space_code_conduct_draft_vers_31-march-2014_en.pdf)
- <https://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/treaties/introouterspacetreaty.html>
- https://www.jaxa.jp/library/space_law/chapter_1/1-2-2-5_e.html
- [https://www.old.research.gov.ro/uploads/sistemul-de-cercetare/legislatie-organizare-si-
functionare/proiecte-de-acte-normative/2021/conventia.pdf](https://www.old.research.gov.ro/uploads/sistemul-de-cercetare/legislatie-organizare-si-functionare/proiecte-de-acte-normative/2021/conventia.pdf)
- <https://download.esa.int/docs/ECSL/Belgium1.pdf>
- <https://download.esa.int/docs/ECSL/France.pdf>
- <https://download.esa.int/docs/ECSL/Germany.pdf>
- <https://business.gov.nl/regulation/applying-licence-space-activities/>
- [https://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/nationalspacelaw/spain/royal_decree_2
78_1995E.html](https://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/nationalspacelaw/spain/royal_decree_278_1995E.html)
- <https://download.esa.int/docs/ECSL/jAP2.pdf>
- [https://www.unoosa.org/documents/pdf/spacelaw/national/Korean-Space-Liability-Act-
unauthorized-translated-version.pdf](https://www.unoosa.org/documents/pdf/spacelaw/national/Korean-Space-Liability-Act-unauthorized-translated-version.pdf)
- https://elaw.klri.re.kr/eng_service/lawView.do?hseq=17131&lang=ENG
- <https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/R-5.4/page-1.html#h-427027>
- [https://spacenews.com/canadian-government-to-establish-commercial-launch-licensing-
regulations/](https://spacenews.com/canadian-government-to-establish-commercial-launch-licensing-regulations/)
- [https://ised-isde.canada.ca/site/spectrum-management-telecommunications/en/learn-
more/key-documents/procedures/client-procedures-circulars-cpc/cpc-2-6-02-licensing-
space-stations#s4.1](https://ised-isde.canada.ca/site/spectrum-management-telecommunications/en/learn-more/key-documents/procedures/client-procedures-circulars-cpc/cpc-2-6-02-licensing-space-stations#s4.1)
- <http://www.asianlii.org/cn/legis/cen/laws/imotaopfcslp771/>
- https://www.faa.gov/about/office_org/headquarters_offices/ast

- <https://orbitaldebris.jsc.nasa.gov/>
- <https://uscode.house.gov/view.xhtml?path=/prelim@title51/subtitle5/chapter509&edition=prelim>
- https://www.faa.gov/sites/faa.gov/files/space/legislation_regulation_guidance/FAA_MOU_signed_by_NASA_and_FAA.pdf
- https://www.faa.gov/sites/faa.gov/files/space/legislation_regulation_guidance/GSFC-13-15596_FAA_MOU.pdf
- <https://www.govinfo.gov/content/pkg/FR-2020-12-10/pdf/2020-22042.pdf>
- https://www.duo.uio.no/bitstream/handle/10852/90397/Marius_551_Simply_Pozdnakova_web%2B%25281%2529.pdf?sequence=1
- <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliuDocument/30815>
- <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-17175-2008-INIT/ro/pdf>
- https://www.unoosa.org/oosa/en/ourwork/spacelaw/nationalspacelaw/russian_federation/decrees_422_1996E.html
- <https://www.sansa.org.za/wp-content/uploads/2018/05/National-Space-Agency-Act.pdf>
- <https://download.esa.int/docs/ECSL/SAfrica2.pdf>
- <https://www.nasa.gov/specials/artemis-accords/img/Artemis-Accords-signed-13Oct2020.pdf>
- <https://opiniojuris.org/2022/11/08/can-national-laws-on-space-resources-serve-as-evidence-of-customary-international-law/>
- <https://www.nasa.gov/specials/artemis-accords/img/Artemis-Accords-signed-13Oct2020.pdf>
- https://eur-lex.europa.eu/procedure/EN/2022_39
- <https://scholar.smu.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=4087&context=jalc>
- <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/luxembourg#:~:text=The%20Space%20Resources%20Law%20entered,the%20economy%20and%20space%20activities>
- <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/europe>
- <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/france>
- <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/netherlands>

- <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/summary/eu-programme-for-space-surveillance-and-tracking-support.html>
- <https://nap.nationalacademies.org/read/4765/chapter/14#187>
- [https://www.esa.int/About_Us/ECSL -
European Centre for Space Law/Spaceports Launchers and the Concept of
Launching State](https://www.esa.int/About_Us/ECSL_-_European_Centre_for_Space_Law/Spaceports_Launchers_and_the_Concept_of_Launching_State)
- <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/japan>
- <https://thelawreviews.co.uk/title/the-space-law-review/australia>
- <https://www.unoosa.org/documents/pdf/copuos/stsc/2021/tech-29E.pdf>
- [https://www.esa.int/Enabling_Support/Space_Engineering_Technology/Centre National D Etudes Spatiales CNES#:~:text=CNES%20is%20the%20French%20Space,international%20cooperation%2C%20particularly%20within%20Europe](https://www.esa.int/Enabling_Support/Space_Engineering_Technology/Centre_National_D_Etudes_Spatiales_CNES#:~:text=CNES%20is%20the%20French%20Space,international%20cooperation%2C%20particularly%20within%20Europe)
- <https://www.ilegis.ro/eurolegis/ro/index/act/77849>
- <https://vision.esa.int/the-matosinhos-manifesto-accelerating-the-use-of-space-in-europe/>
- <https://www.legalserviceindia.com/legal/article-8413-space-law-in-india-a-legal-run-through.html>
- https://www.isro.gov.in/media_isro/pdf/Publications/Vispdf/Pdf2017/seeking_comments_on_draft_space_activities_bill201710.pdf
- <https://space-agency.public.lu/en/agency/legal-framework/Lawspaceactivities.html>
- <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015D0203&from=EN>